

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav systémového inženýrství a informatiky**

Časově-prostorové porovnání pojištění odpovědnosti

Bc. Renata Bělašková

**Diplomová práce
2017**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Renata Bělašková**
Osobní číslo: **E15648**
Studijní program: **N6209 Systémové inženýrství a informatika**
Studijní obor: **Pojistné inženýrství: Management finančních rizik**
Název tématu: **Časově-prostorové porovnání pojištění odpovědnosti**
Zadávací katedra: **Ústav matematiky a kvantitativních metod**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Pojištění odpovědnosti je produkt komerčních pojišťoven se značně dynamickým vývojem. Diplomová práce se zaměří na časový vývoj jeho rozsahu a měnící se struktury a na mezinárodní porovnání a podrobněji se bude věnovat situaci v České republice.

Osnova:

- Struktura produktů pojištění odpovědnosti v komerčních pojišťovnách a její vývoj.
- Vývoj pojištění odpovědnosti ve vybraných krajinách.
- Vývoj pojištění odpovědnosti v ČR.
- Povinné ručení a jeho vývoj.
- Význam a způsoby zajištění v pojištění odpovědnosti.

Rozsah grafických prací: —
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

VAUGHAN, E. J., VAUGHAN, T.: Fundamentals of Risk and Insurance. USA: John Wiley & Sons, INC., 2003, ISBN 0-471-21687-9.
ZÁRYBNICKÁ, J., SCHELLE, K.: Pojištění odpovědnosti za škodu. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010. ISBN 978-80-7418-061-3.
General liability: European insurance and reinsurance federation [online].
Insurance Europe: 2012. Dostupné z:
<http://www.insuranceeurope.eu/factsfigures/statistical-series/non-life/general-liability>.
Výroční zprávy. Česká asociace pojišťoven [online]. Dostupné z:
<http://www.cap.cz/>.
Výroční zprávy komerčních pojišťoven.

Vedoucí diplomové práce:

prof. RNDr. Viera Pacáková, Ph.D.
Ústav matematiky a kvantitativních metod

Datum zadání diplomové práce: 4. září 2016

Termín odevzdání diplomové práce: 28. dubna 2017

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. RNDr. Bohdan Linda, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. září 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 11. 8. 2017

Bc. Renata Bělašková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce prof. RNDr. Vieri Pacákové, PhD za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování diplomové práce.

ANOTACE

Tato diplomová práce je zaměřena na pojištění odpovědnosti, které má v komerčních pojišťovnách značně dynamický vývoj. Věnuje se struktuře produktů pojištění odpovědnosti, legislativním změnám, povinnému ručení, porovnává vývoj pojištění v ČR a jiných zemích a pojednává o možnostech zajištění při pojištění odpovědnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pojištění odpovědnosti, škoda, neživot, majetek, podnikání, zajištění

TITLE

Time-spatial comparison insurance of liability

ANNOTATION

This diploma thesis focuses on liability insurance, which has a very dynamic development in commercial insurance companies. It deals with the structure of liability insurance products, legislative changes, compulsory liability, compares the development of insurance in the Czech Republic and other countries and deals with the possibilities of insurance in the liability insurance.

KEYWORDS

Liability insurance, damage, non-life, property, business, reinsurance

OBSAH

ÚVOD.....	9
1. STRUKTURA PRODUKTŮ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI A JEJÍ VÝVOJ.....	10
1.1. POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI PODLE PRÁVNÍ ZÁVAZNOSTI	11
1.1.1. Zákonná pojištění (veřejná).....	11
1.1.2. Pojištění soukromá (smluvní).....	14
1.2. POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI PODLE SUBJEKTU, JEHOŽ ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU MÁ BÝT POJIŠTĚNÍM KRYTA	16
1.2.1. Pojištění odpovědnosti za škodu podnikatelských rizik.....	16
1.2.2. Pojištění odpovědnosti za škodu občanů.....	17
1.3. POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI PODLE VELIKOSTI RIZIKA PŘIJATÉHO DO POJIŠTĚNÍ.....	17
2. POJISTNÉ PRODUKTY POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI V KOMERČNÍCH POJIŠŤOVNÁCH	18
2.1. POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ČESKÉ PODNIKATELSKÉ POJIŠŤOVNY, A.S.	19
2.2. POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI GENERALI POJIŠŤOVNY A.S.....	21
2.3. POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI POJIŠŤOVNY KOOPERATIVA, A.S.	21
2.4. POROVNÁNÍ PRODUKTŮ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU ZAMĚSTNAVATELI	23
2.4.1. Vícekriteriální rozhodování.....	23
3 VÝVOJ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI.....	28
3.1. STRUKTURA POJISTNÉHO TRHU V ČR	28
3.2. POROVNÁNÍ VÝVOJE POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI VE SVĚTĚ	32
3.2.1. Pojistné plnění.....	33
3.2.2. Pojištění motorových vozidel.....	34
3.2.3. Všeobecné pojištění majetku.....	35
4 POVINNÉ RUČENÍ A JEHO VÝVOJ	36
4.1. HISTORICKÝ VÝVOJ POVINNÉHO RUČENÍ.....	36
4.2. VZNIK, ZÁNİK A DALŠÍ ASPEKTY POVINNÉHO RUČENÍ	37
4.2.1. Pojistná smlouva.....	37
4.2.2. Rozsah pojištění	38
4.2.3. Výše pojistného	38
4.2.4. Limity pojistného plnění.....	39
4.2.5. Výluky z pojištění.....	39
4.2.6. Zánik pojištění odpovědnosti	41
4.2.7. Počet pojištěných vozidel v databázi ČKP.....	41
5 VÝZNAM A ZPŮSOBY ZAJIŠTĚNÍ V POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI.....	44
5.1. NEPROPORCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ	44
5.1.1. Typy neproporcionálního zajištění	44
5.1.2. Typy ručení neproporcionálního zajištění	45
5.2. ALTERNATIVNÍ PŘENOS RIZIK ART	47
5.2.1. Kaptivní pojišťovny.....	47
5.2.2. Samopojištění	48
5.2.3. RRG (Risk Retention Group).....	48
5.2.4. Sekuritizace pojistných rizik	48
5.2.5. Kontingentní kapitál	48
DODATEK - VYMEZENÍ POJMŮ	49
ZÁVĚR.....	51
POUŽITÁ LITERATURA	53
SEZNAM PŘÍLOH.....	56

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Seznam pojišťoven nabízejících pojištění odpovědnosti v ČR.....	18
Tabulka 2: Roční pojistné odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli vybraných pojišťoven.....	23
Tabulka 3: Hodnoty RI pro počet m kritérií (podle Whartona).....	26
Tabulka 4: Pojistné v pojištění odpovědnosti občanů.....	31
Tabulka 5: Pojistné v pojištění odpovědnosti podnikatelských rizik.....	31
Tabulka 6: Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.....	31
Tabulka 8: Hrubé předepsané pojistné.....	34
Tabulka 9: Pojišťovny poskytující povinné ručení a jejich počet pojištěných vozidel.....	42

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Graf popisující procentuální rozdělení pojišťoven na trhu.....	18
Obrázek 2: Systém rozhodovacího problému.....	24
Obrázek 3: Vybrané metody stanovení vah kritérií.....	25
Obrázek 4: Pojistné celkem – podíly na trhu v roce 2015.....	29
Obrázek 5: Vývoj počtu pojišťoven podle zaměření.....	29
Obrázek 6: Struktura pojistného trhu v neživotním pojištění.....	30
Obrázek 7: Prostorové rozložení celosvětového pojistného.....	33
Obrázek 8: Graf meziročních změn v hrubém předepsaném pojistném.....	34
Obrázek 9: Graf ukazující podíl pojišťoven na trhu vzhledem k počtu pojištěných vozidel k 30.6.2017.....	42
Obrázek 10: Počet pojištěných vozidel během roku 2016.....	43
Obrázek 11: Srovnání ručení LORA, LOD a Claims Made za škody v neproporcionálním zajištění.....	46

SEZNAM ZKRATEK

ČAP	Česká asociace pojistitelů
ČKP	Česká kancelář pojistitelů
ČNB	Česká národní banka
ČPP	Česká podnikatelská pojišťovna
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
Odst.	Odstavec
Sb.	Sbírka zákonů
Stol.	Století
Zák. č.	Zákon číslo

ÚVOD

V životě každého člověka může nastat situace, kdy bude odpovídat za následky svých chyb. Taková chyba může způsobit škodu nejen na majetku ale i na zdraví a životě člověka. Škoda na majetku nebo újma na zdraví, kde se hradí nejen léčebné výlohy ale i tzv. bolestné, kompenzace a ušlý zisk, potom může odpovědného člověka zadlužit do konce života. Právě pro takové situace slouží pojištění odpovědnosti za škody. Odpovědnost by se potom mohla dále členit na pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel, neboli povinné ručení a pojištění odpovědnosti z výkonu povolání.

Cílem práce je zaměřit se na časový vývoj a měnící se struktury pojištění odpovědnosti v komerčních pojišťovnách a na mezinárodní porovnání. První kapitola pojednává o struktuře a dělení pojištění odpovědnosti, legislativních změnách a změnách v zákonech.

Druhá kapitola je zaměřená na pojištění odpovědnosti v komerčních pojišťovnách. Je zde uvedeno, jak se na tomto pojištění pojišťovny na českém trhu podílí. Pro konkrétní představu, jaké různé produkty se v rámci pojištění odpovědnosti nabízí na českém pojistném trhu, byly vybrány Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Generali Pojišťovna a.s. a Kooperativa, pojišťovna, a.s. V rámci těchto tří pojišťoven je potom aplikována metoda vícekritériálního rozhodování na produkt pojištění odpovědnosti způsobenou zaměstnavateli.

Další kapitola se zabývá vývojem pojištění odpovědnosti jak v ČR, tak ve světě, převážně v zemích EU.

Čtvrtá kapitola pojednává o povinném ručení a jeho vývoji. Povinné ručení si musí uzavřít každý, kdo je majitelem nebo provozovatelem motorového vozidla. Uzavírá se tedy smlouva, která musí obsahovat určité právní aspekty, zejména pak údaje o vozidle. Zajímavostí tohoto pojištění je systém bonus/malus, který zohledňuje bezeškodný průběh řidiče, což se projeví ve výši pojistného. Ovšem i v tomto pojištění jsou jisté výluky, buď dané zákonem, nebo samotnou pojišťovnou.

Každá pojišťovna se také zajišťuje, aby byla schopna splnit všechny své smluvní závazky z pojištění veškerých rizik, která přijme do pojištění. Část těchto rizik proto přenáší na zajistitele, a to formou neproporcionálního zajištění, pokud se týká rizik pojištění odpovědnosti, což je uvedené v páté kapitole.

Dodatek je věnován pojmům z pojištění, používaným v diplomové práci, které jsou důležité pro pochopení jejího obsahu.

1. STRUKTURA PRODUKTŮ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI A JEJÍ VÝVOJ

Pojištění odpovědnosti se vztahuje na škodu, kterou pojištěný způsobil jiné osobě přímo nebo nepřímo buď na zdraví, nebo poškozením či zničením věci, případně i za jinou škodu, za kterou pojištěný odpovídá podle určitého právního předpisu. Pojištěný má potom právo, aby v případě pojistné události nahradil pojistitel poškozenému vzniklou škodu.

Pojištění odpovědnosti stanovuje zák. č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník § 2861 až § 2867. Je důležité, že § 2861 odst. 3 uvádí, že lze toto pojištění sjednat jen jako pojištění škodové.

Pro lepší orientaci a přehled je vhodné rozdělit pojištění odpovědnosti do několika segmentů. Kritérií, podle kterých je možné pojištění odpovědnosti rozčlenit je mnoho, nejpřesnější se však jeví rozdělení podle právní závaznosti, dále podle segmentu, jehož odpovědnost za škodu má být pojištěním kryta a v neposlední řadě podle velikosti rizika přijatého do pojištění.

Vývoj zákonů a souvisejících předpisů

Zařazení ustanovení o pojistné smlouvě do občanského zákoníku bylo diskutováno již při projednávání věcného záměru občanského zákoníku. Návrh zpracovaný na počátku 90. let minulého stol. na tehdejšímu úřadu federální vlády, jakož i návrh koncepce Občanského zákoníku předložený Ministerstvem spravedlnosti v roce 1996 k veřejné diskusi předpokládaly úpravu soukromého pojištění v rámci občanského zákoníku.

Především vystupuje do popředí hledisko, že občanský zákoník má jako určující a univerzální kodex soukromého práva obsahovat co možná úplnou kodifikaci smluvních typů. U pojistné smlouvy zakládající soukromé pojištění je její začlenění do kodexu občanského práva zvláště důležité, a i ze systematického hlediska logické, neboť se jedná o právní úpravu svou povahou obecně se dotýkající soukromého života lidí a provázející jej v úzkém sepětí. Nelze rovněž přehlédnout, že soukromé pojištění úzce navazuje na řadu institutů upravených občanským zákoníkem, jako je již samotná úprava vzniku, změn a zániku závazku pojetí škody, jakož i úprava povinnosti nahradit škodu, popřípadě jinou újmu, a mnohé další.

Stávající úprava v zákoně o pojistné smlouvě (zák. č. 37/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) ve své podstatě myšlenkově navazuje na někdejší zákon o pojistné smlouvě č. 145/1934 Sb. Přehlíží se však, že tato úprava navazovala - po vzoru dřívějšího rakouského zákona č. 501/1917 ř. z. - na tehdejší všeobecný zákoník občanský z r. 1811, který obsahoval základní ustanovení o pojišťovací smlouvě (§ 1288 až § 1292), jejichž kusou úpravu zák. č. 145/1934 Sb. jen rozváděl, navíc byla pojistná smlouva v té době chápána jako smlouva

obchodní (jako jednostranný obchod). Stejně tak nelze ani zapomínat že předválečný zákon o pojistné smlouvě byl přijat z důvodů hospodářsky naléhavých a chápán jako prozatímní řešení pro přechodnou dobu, byť stejný model zvláštního zákona převzala i chvatná legislativa právnické dvouletky (zák. č. 189/1950 Sb.). A vzhledem k tomu byla, ze systematických důvodů správně, úprava soukromého pojištění zařazena při rekonstrukci občanského práva z r. 1964 do občanského zákoníku (původně v § 349 a násl., později v § 788 a násl.), vyjma pojištění v mezinárodním obchodě, které upravil zákoník mezinárodního obchodu č. 101/1964 Sb. Tato úprava však vycházela z koncepce, že podrobnosti o pojištění upraví podzákoné právní předpisy. Občanský zákoník byl v ustanoveních o pojistné smlouvě sice zák. č. 509/1991 Sb. novelizován, ale jeho úprava se přes dílčí pozitivní posuny postupem času ukázala jako nevyhovující. To vedlo k přijetí zákona o pojistné smlouvě č. 37/2004 Sb., který byl připravován relativně dlouho a vykazuje mimořádnou kvalitu. Jeho úprava se tudíž přejímá do osnovy občanského zákoníku bez zásadních věcných změn, většinou jen se stylistickými a systematickými úpravami podřizujícími se celkové koncepci navrhovaného zákoníku a s několika drobnějšími upřesněními nebo změnami odstraňujícími některé dílčí nedomyšlenosti nebo inspirovanými zahraničními úpravami.[11]

1.1.Pojištění odpovědnosti podle právní závaznosti

Právní závaznost vyplývá z povinnosti uzavření pojistné smlouvy, jejíž předmětem je vznik odpovědnosti za škodu pojištěného subjektu, uhradit takto vzniklou škodu. Podle právní závaznosti je členíme na dvě základní skupiny – pojištění zákonná (veřejná) a pojištění soukromá (smluvní), tato soukromá pojištění pak dále členíme na pojištění povinná a pojištění dobrovolná.[1]

1.1.1. Zákonná pojištění (veřejná)

Zákonné pojištění vzniká bez uzavření pojistné smlouvy za podmínek uvedených v zákoně č. 262/2006 Sb., příslušný právní předpis stanoví, u které pojišťovny takové pojištění vzniká. Do doby, než nabyt účinnosti zákon o pojistné smlouvě, byla právní úprava zákonného pojištění zakotvena ve zvláštní části občanského zákona.

V pojištění odpovědnosti za škodu v režimu zákonného pojištění je v současné době už jediný druh pojištění, a to „Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání”.

Podle ustanovení § 205 d) Zákonníku práce každá právnická či fyzická osoba je pojištěna dle daného právního předpisu bez uzavření pojistné smlouvy přímo ze zákona, a to i v případě, kdy neuhradí pojistné, jehož výši jí právní předpis ukládá.[1]

Vyhláška ministerstva financí, kterou stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání určuje pojištění u těchto pojišťoven.

- České pojišťovny, a. s., pro ty zaměstnavatelé, kteří s ní měly sjednáno toto pojištění k 31. prosinci 1992; takto pojištěny jsou i zaměstnavatelé, na které přejdou práva a povinnosti z pracovněprávního vztahu při vzniku právního nástupce těchto zaměstnavatelů.
- Kooperativy, pojišťovny, a. s., ostatní zaměstnavatelé.[25]

Hlavním účelem zákonné povinnosti zaměstnavatele je nahradit zaměstnanci v plném rozsahu škodu, kterou utrpěl při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Odpovědnost zaměstnavatele za škodu je vždy objektivní, tj. k jejímu vzniku se nevyžaduje zavinění. Obecná povinnost zaměstnavatele nahradit zaměstnanci škodu je založena na existenci následujících předpokladů:

- vznik škody na straně zaměstnance při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním,
- porušení právních povinností nebo úmyslné jednání proti dobrým mravům,
- příčinná souvislost mezi vznikem škody a porušením právních povinností.

Zaměstnavatel je povinen nahradit zaměstnanci nejen škodu, kterou mu porušením povinnosti způsobil sám, ale i za škodu, kterou mu porušením povinnosti způsobil jiný subjekt (spoluzaměstnanec či jiná osoba, např. klient nebo pacient). Škoda může vzniknout i porušením právní povinnosti jiným zaměstnavatelem nebo jeho zaměstnancem.

Zaměstnavatel, který nahradil zaměstnanci škodu, má nárok na náhradu vůči tomu, kdo poškozenému za škodu odpovídá podle občanskoprávních předpisů.

Příklad:

Zaměstnanec – řidič tramvaje požádal cestujícího, který byl zjevně opilý a obtěžoval ostatní spolucestující, aby vystoupil. Ten odmítl, řidiče fyzicky napadl a při potyčce mu strhl z ruky hodinky, které se rozbily.

Řidiči nahradí utrpěnou škodu (7 000 Kč za rozbité hodinky) zaměstnavatel, protože ke škodě došlo při plnění pracovních úkolů. Zaměstnavatel, který řidiči škodu uhradil, má nárok na náhradu vůči opilému cestujícímu, který ji řidiči způsobil.

Zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci též za škodu, která mu vznikla mimo plnění pracovních úkolů nebo mimo přímou souvislost s ním, pokud tuto škodu způsobili porušením právních povinností v rámci plnění úkolů zaměstnavatele zaměstnanci jednající jeho jménem. V těchto případech nezáleží na tom, při jaké činnosti vznikla zaměstnanci škoda. Rozhodující je, z jakého jednání zaměstnavatele a kterými zaměstnanci zaměstnavatele byla škoda způsobena. Jde tu o porušení povinnosti zaměstnavatele v rámci plnění jeho úkolů, které jsou vymezeny obsahem jeho činnosti, těmi zaměstnanci, kteří jsou oprávněni jménem zaměstnavatele jednat.

Vzhledem k tomu, že odpovědnost zaměstnavatele je založena na objektivním principu, odpovídá zaměstnavatel i za porušení povinností svých zaměstnanců. Tato široce koncipovaná odpovědnost zaměstnavatele za škodu vůči zaměstnanci je však modifikována ustanovením, podle něhož prokáže-li zaměstnavatel, že škodu zavinil také zaměstnanec, jeho odpovědnost se poměrně omezí. Nejde o zprošťovací důvod, ale jen o spoluodpovědnost poškozeného za zaviněné protiprávní jednání, které je v příčinné souvislosti se vznikem škody. Lze tedy odpovědnost zaměstnavatele vůči zaměstnanci charakterizovat jako bezvýhradnou odpovědnost za škodu způsobenou porušením právních povinností, omezenou jenom spoluzaviněním poškozeného zaměstnance.

Odpovědnost zaměstnavatele podle § 265 odst. 2 vznikne např. v případě, kdy byla zaměstnanci způsobena škoda tím, že mu v důsledku nepravdivých údajů v pracovním posudku bylo znemožněno pracovní uplatnění u jiného zaměstnavatele.[28]

Výluky z odpovědnosti zaměstnavatele

Ustanovení zákona vylučuje odpovědnost zaměstnavatele v případech, kdy došlo ke škodě na dopravním prostředku použitým zaměstnancem (na pracovní cestě), aniž by k tomu dal zaměstnavatel souhlas. Pokud by za těchto okolností došlo i ke škodě na zdraví, za tu již

zaměstnavatel odpovídá, ale měl by možnost se odpovědnosti zprostit s poukazem na porušení předpisů o bezpečnosti silničního provozu.

Odpovědnost zaměstnavatele za škodu se nevztahuje na předměty, potřebné pro výkon práce, které zaměstnanec použil bez souhlasu zaměstnavatele.

1.1.2. Pojištění soukromá (smluvní)

Soukromá pojištění jsou právně upravena s účinností od 1. 1. 2005 zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě s tím, že pojistné smlouvy, které byly uzavřeny před účinností zmíněného zákona, se řídí tehdejší právní úpravou, tj. občanským zákoníkem v platném znění do 31. 12. 2004. Pojištění, která vznikají na základě pojistné smlouvy a jsou upravena shora zmíněným právním předpisem, lze dále podle právní závaznosti rozdělit na pojištění povinná a pojištění dobrovolná.

Obrátíme-li svou pozornost k pojištění podnikatelských rizik, pojištění právnických osob a fyzických osob podnikajících, byla předchozí právní úprava, provedená občanským zákoníkem, zcela nedostačující, neboť neodpovídala novým podmínkám pojistného trhu. Ten požaduje pojištění proti řadě pojistných nebezpečí, zejména pojištění finančních ztrát, pojištění úvěru a kauce, pojištění právní ochrany, pojištění ekologických a atomových rizik, jež potřebují speciální právní úpravu rozsahu a podmínek těchto pojištění.

Absence odpovídající právní úpravy tak vedla, před účinností daného právního předpisu, pojistitele, podnikající na českém pojistném trhu, k nutnosti upravovat právní vztahy pomocí pojistných podmínek a smluvních ujednání v pojistné smlouvě.[1]

▪ Povinná pojištění

Povinná pojištění jsou taková pojištění, u nichž zákon ukládá danému subjektu uzavřít příslušné povinné pojištění pro případ vzniku odpovědnosti za škodu před započítáním stanovené činnosti a mít je v platnosti po celou dobu předmětné činnosti.

Typickým příkladem povinně smluvního pojištění může být:

- Advokát
- Auditor
- Autorizované osoby
- Autorizovaný architekt, autorizovaný inženýr a technik činný ve výstavbě
- Daňový poradce

- Dražebník
- Energetický auditor
- Lékař, stomatolog a lékárník
- Nestátní zdravotnické zařízení
- Notář
- Oceňovatel majetku
- Osoby pověřené výkonem soc. právní ochrany dětí
- Patentovaný zástupce
- Pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře
- Pojišťovacího nebo zajišťovacího makléře a pojišťovacího agenta
- Poskytovatele některých investičních služeb
- Provozovatel drážní dopravy na dráze regionální a celostátní
- Provozovatel námořního pravidla
- Při výkonu práva myslivosti
- Soudní exekutor
- Správce konkurzní podstaty
- Veterinární lékaře
- Důsledek závažné havárie
- Provoz jaderných zařízení
- Provoz letadla a poskytování letové prov. služby
- Provoz plavidla definované vyhláškou
- Provoz vozidla
- Zadavatele klinického hodnocení veterinárního léčiva
- Zadavatele klinického hodnocení zdravotnického prostředku

Stanoví-li tak zvláštní právní předpis, vzniká pojistiteli povinnost uzavřít pojistnou smlouvu tak, aby mu povinnost poskytnout pojistné plnění vznikla i tehdy, byla-li škoda způsobena úmyslným jednáním pojistníka, pojištěného nebo jiné oprávněné osoby.

Z takto uzavřené pojistné smlouvy nemůže pojistitel odmítnout poskytnutí pojistného plnění, a to z důvodů uvedených v zákoně. Pojištěný je povinen nahradit pojistiteli plnění, jehož poskytnutí nemohl pojistitel takto odmítnout, ačkoliv by tak mohl podle tohoto zákona nebo pojistných podmínek učinit.[26]

▪ **Dobrovolná pojištění**

Dobrovolná pojištění jsou pak pojištění taková, kde je zcela ponecháno na vůli dotyčné osoby, zda dané pojištění uzavře, či ne. Obvykle však subjekt, provozující určitou činnost, nemůže v obchodně závazkových vztazích obstát, pokud neprokáže, že má příslušné pojištění pro případ vzniku své právní odpovědnosti z dané činnosti v odpovídajícím rozsahu sjednáno. Jako příklad lze uvést pojištění odpovědnosti z přepravních a zasílatelských smluv, dále pak pojištění podnikatelských subjektů ve stavební montážní sféře.[1]

1.2.Pojištění odpovědnosti podle subjektu, jehož odpovědnost za škodu má být pojištěním kryta

Jednotlivé pojistné produkty pro dané skupiny subjektů, jimž jsou určeny, mají mnoho společného, a to nejen co se týká právní závaznosti daných pojištění, rozsahu odpovědnosti, která je právně vymezena příslušnými právními předpisy, ale i rozsahem pojistného krytí v souladu s příslušnými pojistnými podmínkami. Takto lze tedy pojistné produkty rozčlenit do dvou základních skupin, a to do skupiny, určené pro pojištění právnických a fyzických osob podnikajících a do skupiny, určené pro pojištění občanů.

1.2.1. Pojištění odpovědnosti za škodu podnikatelských rizik

Podnikatelská rizika lze rozdělit do několik základních skupin pojistných produktů, a to následovně:

- pojištění odpovědnosti za škodu z provozu organizace včetně pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vadným výrobkem,
- pojištění profesní odpovědnosti,
- pojištění odpovědnosti dopravce a zasílatele,

- pojištění odpovědnosti managementu – vedoucích podniků, členů představenstva a dozorčí rady (tzv. Directors and Officers insurance – D&O insurance).[1]

1.2.2. Pojištění odpovědnosti za škodu občanů

Pojištění odpovědnosti za škodu, určené svým obsahem nepodnikatelské sféře, zahrnuje především tyto tři následující pojistné produkty:

- pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou členy domácnosti,
- pojištění odpovědnosti za škody z držby nemovitosti,
- pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu, kterou způsobí svému zaměstnavateli.

Komerční pojišťovny obvykle sjednávají pojištění odpovědnosti za škody v občanském životě ve sdruženém pojištění, tedy formou tzv. balíčků. Konkrétní produkty jsou uvedeny ve 2 kapitole.[1]

1.3. Pojištění odpovědnosti podle velikosti rizika přijatého do pojištění

Velikost rizika přijatého do pojištění je důležitá pro pojistitele hlavně z důvodu zajisté ochrany, kterou podrobněji popisují v páté části méj diplomové práce.

Pojistitel podle upisovací politiky stanovuje limit, který může přijmout do pojištění, bez toho, aniž by musel sjednávat fakultativní zajistnou ochranu anebo postoupil část rizika dalšímu pojistiteli. Pro správné fungování upisovací politiky je důležité rozčlenit pojištění podle velikostí daných rizik. Je důležité si uvědomit, že malá a střední rizika podléhají pouze standardní, běžné kontrole a mohou je sjednávat běžní obchodní zástupci a zprostředkovatelé pojištění dle běžných sazebníků na základě návrhů na pojištění nebo prostřednictvím automatizovaných výpočtových programů, dle standardních pojistných podmínek. Kdežto pojištění velkých rizik uzavírají pojistitelé pouze pomocí speciálně vyškolených pracovníků. Pro tato pojištění platí jiné tarify, jiné sazebníky, než pro pojištění malých a středních rizik, mohou se uplatnit i jiné, speciální doložky a speciální pojistné podmínky, případně zvláštní ustanovení pojistné smlouvy.

Velikost rizika, v rámci jedné pojistné smlouvy na jednom místě pojištění a v rámci jednoho pojistného roku pro movitý a nemovitý majetek, definuje celková pojistná částka, případně limit pojistného plnění, nebo i vlastní vrub pojistitele.[1]

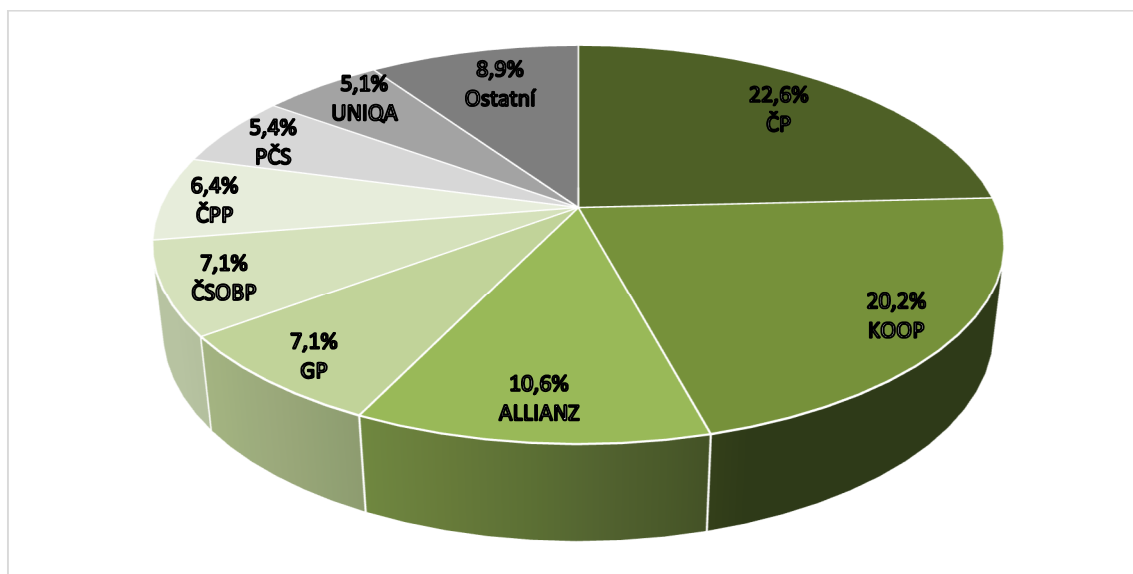
2. POJISTNÉ PRODUKTY POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI V KOMERČNÍCH POJIŠŤOVNÁCH

Na českém trhu existuje značný počet pojišťoven, nicméně pro přehled jsou v tabulce č. 1 uvedeny ty největší podle celkového předepsaného smluvního pojistného, jenž poskytují pojištění odpovědnosti a jsou uvedené na webových stránkách ČAP. Dále pak, jak si vybrané pojišťovny vedou na trhu je zřejmé z grafu č. 1.

Tabulka 1: Seznam pojišťoven nabízejících pojištění odpovědnosti v ČR

Pojišťovna	Zkratka
Allianz pojišťovna, a.s.	ALLIANZ
Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.	ČPP
Česká pojišťovna a.s.	ČP
ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB	ČSOBP
Generali Pojišťovna a.s.	GP
Kooperativa, pojišťovna, a.s.	KOOP
Pojišťovna České spořitelny, a.s.	PČS
UNIQA pojišťovna, a.s.	UNIQA

Zdroj: Upraveno podle [12]

Obrázek 1: Graf popisující procentuální rozdělení pojišťoven na trhu

Zdroj: Vlastní zpracování dle [12]

V dalších podkapitolách jsou uvedené konkrétní produkty vybraných pojišťoven a jejich srovnání, pokud se týká pojištění odpovědnosti způsobenou zaměstnavateli zaměstnancem při výkonu povolání. Jejich srovnání je provedeno formou příkladu pojištění v podkapitole 2.2.

2.1. Pojištění odpovědnosti České podnikatelské pojišťovny, a.s.

ČPP na českém trhu působí od roku 1995, aktuálně spravuje více než 1,6 milionu smluv a její služby využívá přes 1 milion klientů. V roce 2005 se přidala k jedné z největších evropských pojišťovacích skupin Vienna Insurance Group.

Pojistné produkty

Stejně jako většina literatury uvádí rozdělení odpovědnosti na pojištění občanů a pojištění podnikatelů, nejinak tomu je u ČPP.

2.1.1 Pojištění odpovědnosti občanů

- **Pojištění odpovědnosti občana v běžném občanském životě** – tento produkt charakterizuje jako ochranu nejen pro pojištěného, ale i pro osoby ve společné domácnosti.

Zajímavostí toho produktu jsou možná připojištění:

- *Vlastník nebo opatrovatel zvířete*
- *Vlastník, provozovatel malého plavidla*
- *Modelář*
- **Pojištění odpovědnosti zaměstnance při výkonu povolání** – pojistná ochrana zahrnuje odpovědnost za újmu na jmění včetně následné finanční újmy z toho vyplývající, čistou finanční újmu (10 %) a újmu při ublížení na zdraví a usmrcení včetně následné finanční újmy z toho vyplývající. Pojištění se vztahuje i na újmu na věci svěřené, která vznikla jejím poškozením nebo zničením.

Limity plnění dělí ČAP dle zvolené kategorie:

- *Skupina A1* – zaměstnanci, kteří jsou řidiči z povolání
- *Skupina A2* – zaměstnanci, kteří řídí vozidlo nebo kolejové vozidlo zaměstnavatele vedle svého povolání
- *Skupina B* – ostatní profese
- **Pojištění odpovědnosti při výkonu práva myslivosti** – pojištění se vztahuje na odpovědnost pojištěného za újmu způsobenou při výkonu práva myslivosti na základě příslušných oprávnění. Pojištění se dále vztahuje také na odpovědnost pojištěného za újmu způsobenou loveckým psem nebo cvičeným dravcem, uvedeným v pojistné

smlouvě. Pojištění navíc kryje újmu způsobenou loveckým psem i mimo výkon práva myslivosti.

- **Pojištění odpovědnosti z držby a provozu bytového domu** – pojištění se vztahuje na odpovědnost pojištěného za újmu způsobenou v souvislosti s držbou a provozem bytového domu.

Spolupojištěné jsou také osoby, kterým pojištěný svěřil údržbu chodníků, schodišť, chodeb a prostranství patřících k nemovité věci, osoby pověřené stavebním dozorem a osoby vypomáhající při výstavbě.

- **Pojištění odpovědnosti členů statutárního orgánu bytového domu** – pojištění se vztahuje na odpovědnost pojištěného za újmu způsobenou jinému v souvislosti s výkonem funkce člena statutárního orgánu společenství vlastníků nebo bytového družstva.[13]

2.1.2 Pojištění odpovědnosti podnikatelů

Nabídka těchto pojištění je následující:

- **Pojištění obecné odpovědnosti za újmu** – pojištění kryje pojištěného v případě újmy způsobené třetí osobě porušením právních povinností nebo provozní činností
- **Pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou vadným výrobkem** – předmětem pojištění je újma způsobená vadným výrobkem nebo vadně vykonanou prací
- **Pojištění odpovědnosti pojišťovacího agenta nebo makléře a samostatného likvidátora pojistných událostí** – jedná se o zákonné pojištění povinné, jehož pojištění souvisí s výkonem zprostředkovatelské činnosti, včetně nákladů za ztrátu na majetku a dokladů pojistníka
- **Pojištění profesní odpovědnosti** – pojištění kryje újmu vzniklou při výkonu profese, které je právním předpisem povinné a jedná se o:
 - *Autorizovaného architekta, inženýra a technika činného ve výstavbě*
 - *Znalce a tlumočnicka*
 - *Advokáta*
 - *Notáře*
 - *Auditora*
 - *Daňového poradce*

- *Účetní*
- *Veterinárního lékaře*
- *Insolvenčního správce*
- *Dražebníka*

Dále lze sjednat *pojištění odpovědnosti provozovatele nestátního zdravotnického zařízení* pro případ právním předpisem stanovené odpovědnosti za újmy provozovatele zdravotního zařízení, které slouží k poskytování zdravotní péče, tj. diagnostické, lázeňské, léčebné, lékárenské, ošetrovatelské, poradenské, preventivní a rehabilitační péče.

- ***Pojištění odpovědnosti silničního dopravce*** – vztahuje se na újmu plynoucí z uzavření přepravní smlouvy, kterou je dopravce povinen uhradit oprávněné osobě.[14]

2.2 Pojištění odpovědnosti Generali Pojišťovny a.s.

Pojišťovna Generali je jednou z největších světových pojistitelů, v západní Evropě zaujímá vedoucí postavení na trhu. V ČR je Generali jedinou pojišťovnou s certifikací ISO 9001:2008.[15]

Pojistné produkty

Generali nabízí pojištění odpovědnosti občanů a to pro následující situaci:

- ***Běžný občanský život***
- ***Vedení domácnosti***
- ***Provozování rekreační sportovní činnosti***
- ***Vlastnictví a používání legálně držných zbraní***
- ***Vlastnictví nebo opatrování domácích zvířat s výjimkou psů, koní a hospodářských zvířat***

Dále je možné si sjednat doplňkové připojištění, které se vztahuje na škody způsobené psem, koněm, nebo hospodářskými zvířaty. Dalším druhem doplňkového připojištění může být rozšíření územního rozsahu pojištění na celé geografické území Evropy.[16]

2.3 Pojištění odpovědnosti pojišťovny Kooperativa, a.s.

Kooperativa je první soukromá pojišťovna na území všech postkomunistických států střední a východní Evropy a je součástí nadnárodní evropské pojišťovací skupiny Vienna Insurance Group. Je zakládajícím členem České asociace pojišťoven členem Českého jaderného poolu a

spoluzakladatelem a akcionářem stavební spořitelny Wüstenrot, a. s. Jako druhý největší pojistitel pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla je Kooperativa též významným členem České kanceláře pojistitelů.[17]

Pojistné produkty

Kooperativa dělí své produkty v pojištění odpovědnosti následovně:

- **Pro běžný život** – pojištění kryje újmu na zdraví i majetku, ale i náklady k právní ochraně pojištěného. Územní rozsah platí i v Evropě a hradí škody až do 15 milionů.
- **Z vlastnictví nemovitosti** – Kooperativa na svých webových stránkách uvádí příklady, jaké pojistné události toto pojištění kryje, a to:
 - *ze střechy spadne námraza na cizí auto*
 - *z vašeho domu se rozšíří požár na sousední majetek*
 - *před vaším domem někdo uklouzne a zlomí si nohu*

Toto pojištění je možné si sjednat jako doplňkové u pojištění rodinného domu, bytového domu, chaty a chalupy, domácnosti nebo bytu.

- **Z povolání** – jedná se o pojištění kryjící škodu způsobenou zaměstnavateli. Pojištění je platné i na služebních cestách v zahraničí.
- **Zákonné pojištění pro zaměstnavatele** – stanovuje příslušný zákon, více je o něm pojednáno v první kapitole.
- **Pro manažery** – chrání firmu a členy orgánů společnosti při náhradě škody způsobené v souvislosti s výkonem jejich funkce.
- **Pro podnikatele** – v souvislosti s podnikatelskou činností hradí újmy na životě a zdraví člověka, na hmotné věci nebo zvířeti a následné finanční škody.

Další specifické pojištění odpovědnosti:

- *Odpovědnost za újmu způsobenou vadou výrobku a vadou práce po předání*
- *Odpovědnost za újmu způsobenou poskytováním odborných služeb*
- *Odpovědnost za škodu způsobenou členy orgánů obchodí korporace*
- *Pojištění odpovědnosti z provozu plavidel*
- *Povinné pojištění odpovědnosti za újmy vzniklé v důsledku závažné havárie*[18]

2.4 Porovnání produktů pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli

Porovnání produktů třech výše uvedených pojišťoven provedeme formou příkladu. Předpokládejme, že při rozhodování o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli se rozhodujeme mezi těmito třemi pojišťovnami. Protože se jedná o vícekritériální problém rozhodování, je vhodné využít některý z modelů vícekritériálního rozhodování pro výběr optimální varianty. Ačkoliv roční pojistné je přesně to kritérium, podle kterého se v tomto případě rozhoduje většina zaměstnanců, pro názornost je i tento případ aplikován na modely vícekritériálního rozhodování níže. Tabulka č. 2 uvádí přehled sjednaných pojištění a jejich částek.

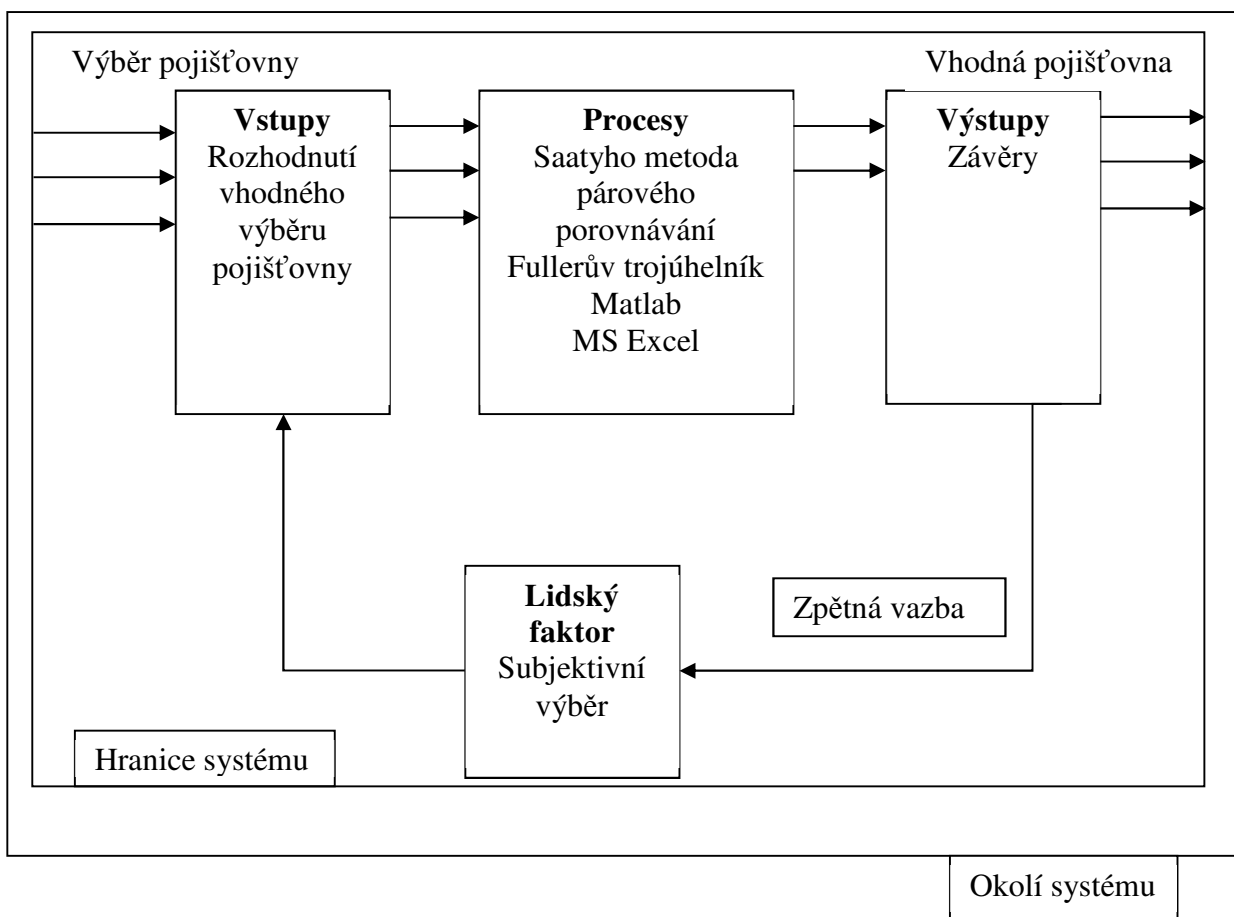
Tabulka 2: Roční pojistné odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli vybraných pojišťoven

Pojišťovna	ČPP	GP	KOOP
Roční pojistné celkem	1 139 Kč	1 449 Kč	1 000 Kč
Sleva na první pojistné	68 Kč	0 Kč	0 Kč
Limit pojistného plnění	150 000 Kč	150 000 Kč	150 000 Kč
Spoluúčast	0 Kč	1 000 Kč	1 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování podle příloh A, B a C

2.4.1 Vícekritériální rozhodování

Na začátku úlohy vícekritériálního rozhodování je třeba formulovat rozhodovací problém. Na problém můžeme pohlížet jako na systém jako je vidět z obrázku č. 2. O vstupech potom mluvíme jako o množině přípustných n variant, které jsou ohodnoceny na základě m kritérií. Cílem rozhodování je vybrat výstup, tedy variantu, která je podle daných kritérií ohodnocena nejlépe a je tedy optimální variantou (alternativou).

Obrázek 2: Systém rozhodovacího problému

Zdroj: Upraveno podle[10]

Stanovení kritérií

Kritéria jsou v tomto případě stanovena na celkové roční pojistné, slevu na první pojistné, limit pojistného plnění, a zda je u pojištění spoluúčast. Všechna kritéria jsou kvantitativní, nicméně je třeba si uvědomit, kdy se jedná minimalizační nebo maximalizační kritérium.

Výběr alternativy

Alternativy jsou určené pojišťovny, jedná se o Českou podnikatelskou pojišťovnu, Generali a Kooperativu.

Stanovení preferencí

Dalším krokem je stanovení preferencí, kde je třeba znát důležitost jednotlivých kritérií. Nechť je nejdůležitějším kritériem roční pojistné, dále pak zda a v jaké výši je nucená spoluúčast, středně důležité kritérium je výše slevy na první pojistné a nejméně důležité limit pojistného plnění.

Stanovení vah kritérií

Pro ohodnocení jednotlivých variant je potřeba určit váhy kritérií. Čím je důležitost kritéria vyšší, tím je i jeho váha větší. Váhu vypočítáme jako:

$$v_i = f_i / \sum_{j=1}^m f_j, \text{ pro } i \text{ a } j=1, 2, \dots, m$$

kde:

v_i je váha i-tého kritéria

f_i je počet preferencí i-tého kritéria

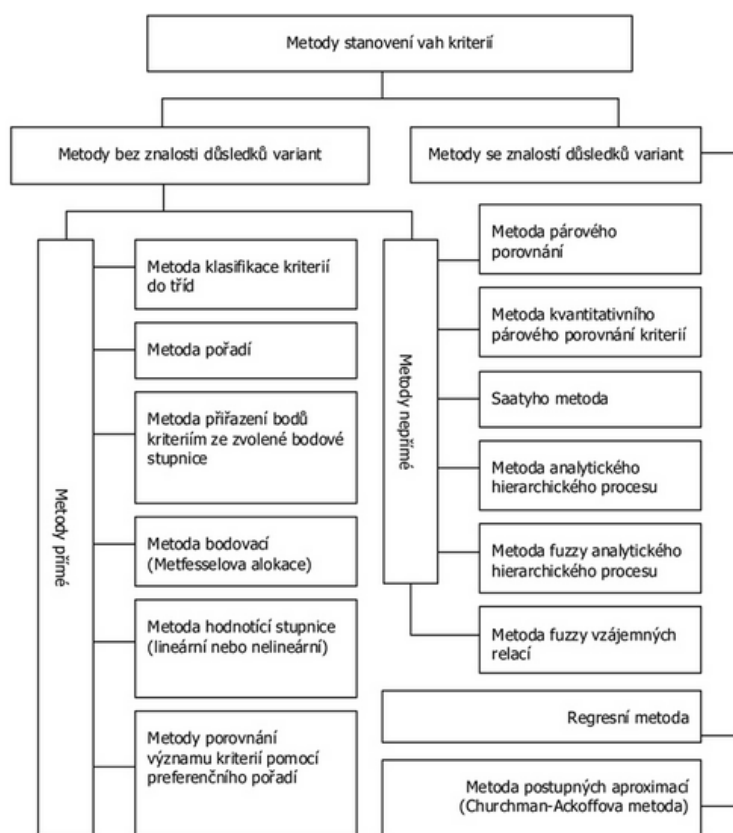
m je počet kritérií

Z důvodu relativní důležitosti kritérií je třeba brát v úvahu, že:

$$\sum_{i=1}^m v_i = 1, \text{ pro } i=1, 2, \dots, m$$

Metody stanovení vah kritérií

Metody na základě subjektivních informací od uživatele vytvářejí odhad těchto vah, ale je zde potřeba dobrá znalost důležitosti kritérií. Z hlediska potřebných informací je možné metody stanovení vah kritérií rozdělit do dvou skupin uvedených na obrázku č. 3.

Obrázek 3: Vybrané metody stanovení vah kritérií

Zdroj: [10]

- **Fullerova metoda párového porovnání**

Fullerova metoda párového porovnání neboli Fullerův trojúhelník se sestavuje na základě porovnání vždy dvou kritérií, kde v řádku nad hlavní diagonálou píšeme jednotky nebo nuly. Jednotka se píše, pokud upřednostňujeme kritérium v řádku před kritériem ve sloupci, v opačném případě se píše nula. Preferenci potom spočítáme jako součet jednotek v řádku a nul ve sloupci.

Pokud se zaměříme na základní Fullerův trojúhelník, setkáme se s problémem, kdy váha jednoho kritéria bude nulová, ale je zřejmé, že nulový vliv kritéria ve skutečnosti nebude, použijeme tedy modifikaci navýšením preferencí o jednotku.

Dalším krokem je udělat matice pro varianty jednotlivých dílčích kritérií.

- **Saatyho metoda párového porovnání**

Na základě stupnice důležitosti se sestaví matice porovnání kritérií a spočítají se jejich váhy, nejprve váhy normované pomocí geometrického průměru daného řádku, další jako klasické váhy.

Matici je třeba ověřit, zda splňuje podmínku konzistenčního poměru $CR < 0,1$, kde:

$$CR = \frac{CI}{RI} \quad CI = \frac{\lambda_{max} - m}{m - 1}$$

kde:

λ_{max} je maximální vlastní číslo matice

m je počet kritérií

RI je stanovené na základě počtu kritérií v tabulce č. 3 podle Whartona

Tabulka 3: Hodnoty RI pro počet m kritérií (podle Whartona)

Proměnné	Hodnoty						
m	2	3	4	5	6	7	8
RI	0	0,58	0,9	1,12	1,24	1,32	1,41

Zdroj: Upraveno podle [10]

- **Stanovení optimální varianty**

Optimální alternativa se vybere ohodnocením všech alternativ a vybere se alternativa s nejvyšším ohodnocením: *Optimální alternativa* = $(H^j)_{max}$, jestliže platí

$$H^j = \sum_{i=1}^m (v_i \times h_i^j)$$

kde:

v_i je váha i -tého kritéria pro $i=1, 2, \dots, m$

h_{ij} je ohodnocení j -té alternativy pro i -té kritérium. [10]

Na základě sestavení Fullerova trojúhelníku a Saatyho matice vyšla optimální varianta pojištění odpovědnosti v České podnikatelské pojišťovně, z čehož vyplývá, že není důležité jen roční pojistné, ale je třeba zohledňovat i další aspekty ve smlouvě. Postup výpočtu je v příloze D.

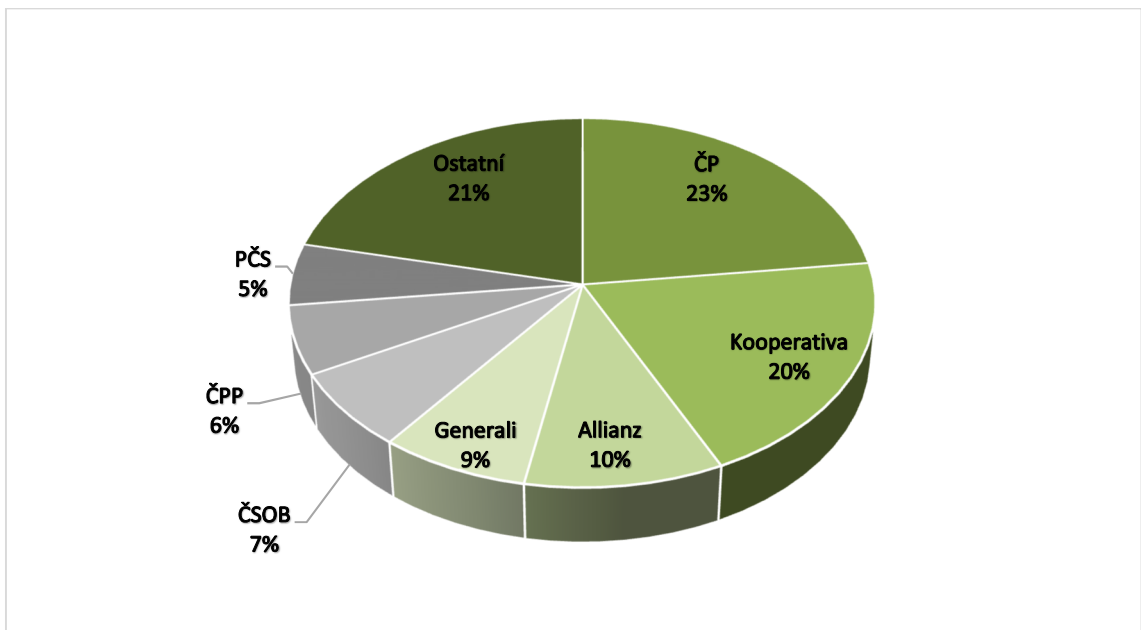
3 VÝVOJ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI

Česká asociace pojišťoven, založená v roce 1994 jako zájmové sdružení komerčních pojišťoven s počtem 16 členů, sdružovala v roce 2015 celkem 28 řádných členů a 2 členy se zvláštním statusem (ČKP a EGAP). Aktuální podíl členských pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném České republiky dosahuje 96,8 %.

Od roku 1998 je ČAP řádným členem evropské pojišťovací a zajišťovací federace Insurance Europe (IE).[19]

3.1 Struktura pojistného trhu v ČR

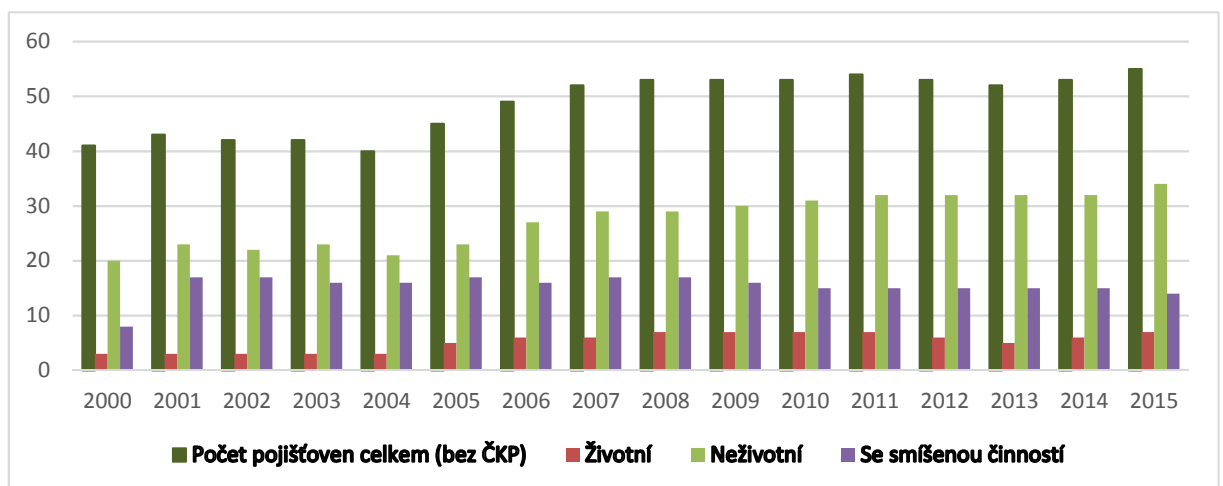
V roce 2015 působilo na českém pojistném trhu podle údajů ČNB celkem 55 subjektů, z toho 32 tuzemských pojišťoven. Počet poboček zahraničních pojišťoven se navýšil z 20 na 23. V roce 2015 došlo k následujícím změnám struktury českého pojistného trhu. Tuzemské pojišťovny D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a. s. a MetLife pojišťovna a. s. ukončily činnost, kterou ale v rámci ČR převzaly a nadále provozují zahraniční pobočky jejich mateřských společností. Nově byla udělena licence pojišťovně PRVNÍ KLUBOVÁ pojišťovna a.s. V rámci jednotné licence zahájily činnost pobočky pojišťoven z EU Colonnade Insurance S.A., organizační složka, MetLife Europe Insurance Limited, pobočka pro Českou republiku a MetLife Europe Limited, pobočka pro Českou republiku (od 1. 9 2016 MetLife Europe d.a.c., pobočka pro Českou republiku). V České republice tak nyní působí dvě pobočky MetLife po sloučení tuzemské MetLife pojišťovny, a.s., s nástupnickými irskými pojišťovnami MetLife Europe Limited a MetLife Europe Insurance Limited. Allianz pojišťovně a.s. bylo vydáno povolení k převzetí Wüstenrot pojišťovny, a.s., a Wüstenrot, životní pojišťovny, a.s., které se v roce 2016 mají s Allianz pojišťovnou a.s. sloučit. Z pojistného trhu dále odešla skupina Triglav, jejíž Triglav pojišťovnu, a.s., zakoupila skupina VIGO a přejmenovala ji na Direct pojišťovnu, a.s. Tři tuzemské pojišťovny mají pobočku na Slovensku a dvě mají pobočku v Polsku. Ke konci roku 2015 provozuje služby bez založení pobočky na území hostitelských členských států EU 21 tuzemských pojišťoven. Z toho jejich podíl na trhu viz obrázek č. 4.

Obrázek 4: Pojistné celkem – podíly na trhu v roce 2015

Zdroj: Upraveno podle [19]

Počet pojišťoven a poboček pojišťoven z jiných členských států EU a EHP, které mohou působit na českém trhu na základě přeshraničního poskytování služeb, se opět zvýšil ze 789 na 824, což představuje meziroční nárůst o 4 %. Ty se ve své činnosti zaměřují zejména na oblast neživotního pojištění a rozsah poskytovaných obchodů je odhadován na jednotky miliard korun. Na českém trhu nadále působí jediná zajišťovna, VIG RE zajišťovna, a.s., s licencí ČNB. Vývoj počtu pojišťoven můžeme vidět na obrázku č. 5.

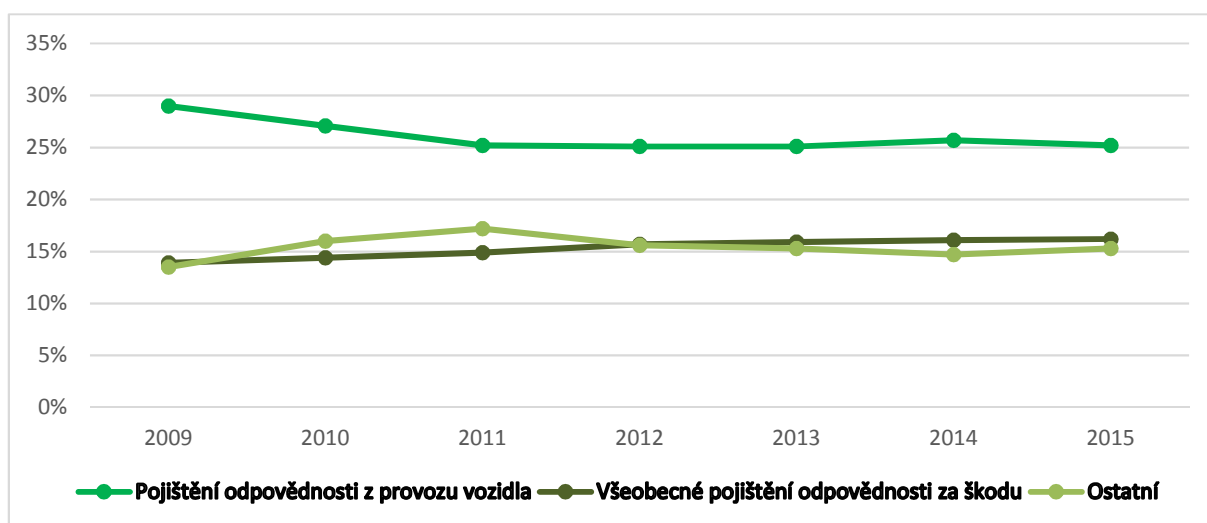
Obrázek 5: Vývoj počtu pojišťoven podle zaměření

Zdroj: Vlastní zpracování podle [19]

Koncentrace trhu je nadále vysoká. Podíl prvních 10 členů na celkovém předepsaném pojistném upraveném podle metodiky ČAP se meziročně mírně navýšil a činí 89,1 %. Jen nepatrně oslabil podíl obou hlavních skupin, Generali CEE a VIG z 62,2 % na 62,1 %.

Pojistný trh v roce 2015 narostl jen mírně, a to přesně o 0,9 %. Větší změna nastala v oblasti neživotního pojištění, které rostlo o 3,9 %, což je opět znatelně lepší výsledek v porovnání s předchozím obdobím (+2 % v roce 2014).

Celkové předepsané pojistné upravené podle metodiky ČAP se zvýšilo o 0,9 % na 116,5 mld. Kč. V neživotním pojištění pokračovalo oživení v předepsaném pojistném u pojištění motorových vozidel a v roce 2015 toto odvětví jako celek rostlo o 3,8 %. U pojištění odpovědnosti z provozu vozidla byl růst méně výrazný a činil 2,2 %. Předepsané pojistné v havarijním pojištění tento výsledek podpořilo více a navýšilo svou hodnotu o slibných 6,2 %. Podíl pojištění vozidel zůstal i nadále pod 50 % hranicí předepsaného pojistného v neživotním pojištění (bez zahrnutí zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele a pojistného postoupeného ostatním členům ČAP), i když se k ní s hodnotou 49,6 % velmi blíží. Pozitivních výsledků dosáhla i odvětví pojištění majetku a smluvní všeobecné pojištění odpovědnosti s navýšením o 2,3 %, resp. 5,1 %. Pojištění podnikatelských rizik nyní také posílilo s meziroční změnou o 2,7 %. Jak si pojištění odpovědnosti vede procentuálně na trhu, můžeme vidět z obrázku č. 6. Z tabulek č. 4-6 můžeme potom vyčíst, jak se vyvíjelo předepsané pojistné.

Obrázek 6: Struktura pojistného trhu v neživotním pojištění

Zdroj: Vlastní zpracování podle [19]

Tabulka 4: Pojistné v pojištění odpovědnosti občanů

Pojištění odpovědnosti občanů (v tis. Kč)	2015	2014	2013
Předepsané pojistné	1 732 244	1 609 121	1 484 234
Vyplacené pojistné plnění	879 786	824 917	744 978
Kmenové pojistné z daného pojištění ze smluv platných k 31. 12.	1 792 242	1 649 072	1 514 626

Zdroj: Upraveno podle [19]

Tabulka 5: Pojistné v pojištění odpovědnosti podnikatelských rizik

Pojištění odpovědnosti v podnikatelských pojištěních (v tis. Kč)	2015	2014	2013
Předepsané pojistné	4 921 449	4 729 838	4 553 168
Vyplacené pojistné plnění	2 029 969	1 838 424	1 664 099
Kmenové pojistné z daného pojištění ze smluv platných k 31. 12.	4 725 539	4 529 466	4 392 824

Zdroj: Upraveno podle [19]

Bez ohledu na nedávný vývoj v pojištění odpovědnosti z provozu vozidla si toto pojištění udržuje svůj zásadní význam, včetně dopadu na hospodaření pojišťoven, což můžeme také vidět v tabulce č. 6.

Tabulka 6: Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (v ks)	2015	2014	2013
Zasloužené pojistné POV	20 233 783	19 544 975	18 936 870
Celkové náklady POV s náklady POV	22 274 669	21 400 815	19 901 471
Kombinovaný škodní poměr	110,09	109,5	105,09

Zdroj: Upraveno podle [19]

Již několik posledních období je patrná dlouhodobější nepříznivá tendence a vzrůstající rozdíl mezi objemem zaslouženého pojistného a příslušnými náklady. Pátým rokem vychází celkový technický výsledek tohoto odvětví v negativní výši, kdy zasloužené pojistné za celý trh pojištění odpovědnosti z provozu vozidla již nedokáže pokrýt vzniklé škody a další související náklady.

Po dlouhodobém růstu životního pojištění se již v roce 2013 projevilo znatelné zpomalení přecházející o rok později v mírný pokles, který se nyní ještě více prohloubil. Běžně placené pojistné kleslo o 2,2 % (-0,6 % v roce 2014), zatímco jednorázově placené pojistné se propadlo o znatelných 26,6 % (-0,9 % v roce 2014). Trend poklesu se ještě více odráží v tzv. obchodní produkci (tj. nově uzavírané smlouvy). Ta po loňském posílení (+1 %) způsobeném ovšem pouze nárůstem jednorázově placeného pojistného, meziročně výrazně klesá o téměř 23 %. Běžně placeným smlouvám, které jsou co do počtu dominantní, se dařilo o trochu lépe, ale objem předpisu přesto oslabil o více než 11 %. Na celkový vývoj nového obchodu v roce 2015 tak mají větší vliv objemově významnější produkty s jednorázově placeným pojistným, ale to

jen prohlubuje naznačený pokles. Jednorázově placené smlouvy jsou pro pojistníka spíše investiční příležitostí než ochranou před riziky, která je pro pojišťovny hlavním předmětem jejich podnikání.

Celkový počet vyřízených pojistných událostí je v roce 2015 nižší o 8,6 %. Tento výsledek je způsoben především vývojem v životním pojištění, kde meziročně nastalo o 22,5 % méně pojistných událostí. K dalšímu poklesu také přispěl menší počet úrazů a škod z krádeží. Naopak oproti roku 2014 narostl počet škod z havarijního pojištění. Počet pojistných událostí klesá i díky absenci významných přírodních katastrof.

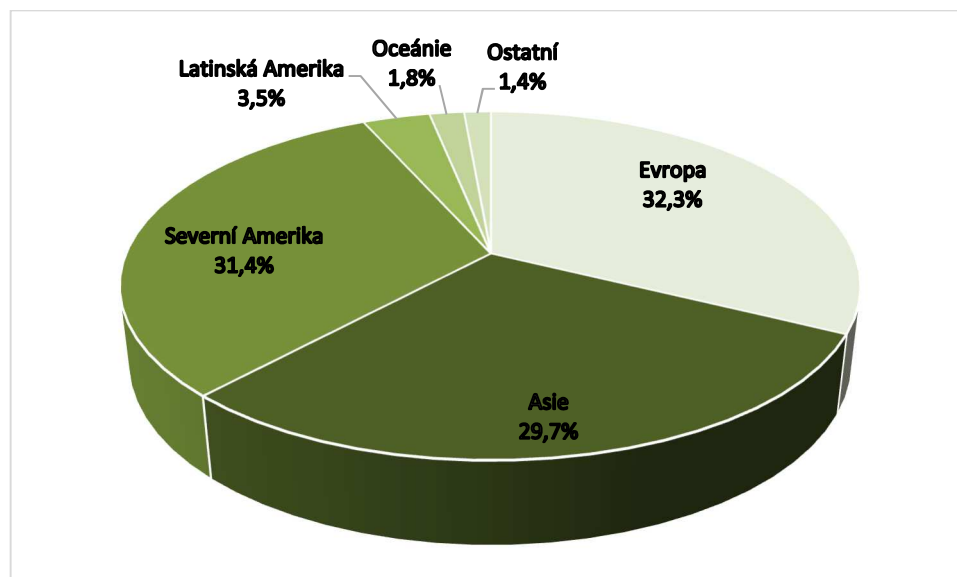
Více pojistných událostí se dlouhodobě vyřizuje v produktech neživotního pojištění. Navíc podíl životního pojištění v posledním období poklesl. Na celkovém počtu vyřízených pojistných událostí se podílelo životní pojištění 37,3 % (44 % v roce 2014) a neživotní pojištění 62,7 % (56 % v roce 2014).

Objem nákladů na pojistná plnění oproti roku 2014 klesl, a to o 5,9 % (+2,9 % v roce 2014). I zde platí, že za zmírnění mohou především události životního pojištění, když se vyplacené pojistné plnění meziročně snížilo o 10,7 % (+12,8 % v roce 2014). Naopak v neživotním pojištění se výše způsobených škod významně nezměnila a jen se nepatrně zvýšila o 0,2 % (-8,4 % v roce 2014). Další velký pokles nastal u živelních rizik s propadem plnění o 25,8 % (-48,3 % v roce 2014), tedy z celkové částky 4,8 mld. Kč v roce 2014 na aktuálních 3,6 mld. Kč. Výrazně opět rostly i náhrady v pojištění všeobecné odpovědnosti, kde pojišťovny klientům meziročně vyplatily o 17,3 % více (+13,8 % v roce 2014).[19]

3.2 Porovnání vývoje pojištění odpovědnosti ve světě

Celkové pojistné v Evropě pokračovalo v růstu v roce 2015, ačkoli s nižší mírou než před rokem, což představuje nárůst o 2 % na 1 207 miliard EUR oproti růstu o 4 % v roce 2014. Celkové pojistné mezi roky 2006 a 2015 vzrostlo o 11,7 %.

Globálně se pojistné zvýšilo o 3,8 % na 4 104 mld. EUR v roce 2015 po 3,5 % nárůstu zaznamenaném v roce 2014. Nejvyšší růst pojistného zaznamenaly v Asii (8,2 %) a v Latinské Americe a Karibiku (4,6%). V Severní Americe vzrostlo pojistné o 3,5 % oproti předchozímu roku. Prémiový příjem v Oceánii poklesl o 4,5 % v roce 2015. Obrázek č. 7 zobrazuje celosvětové pojistné.[20]

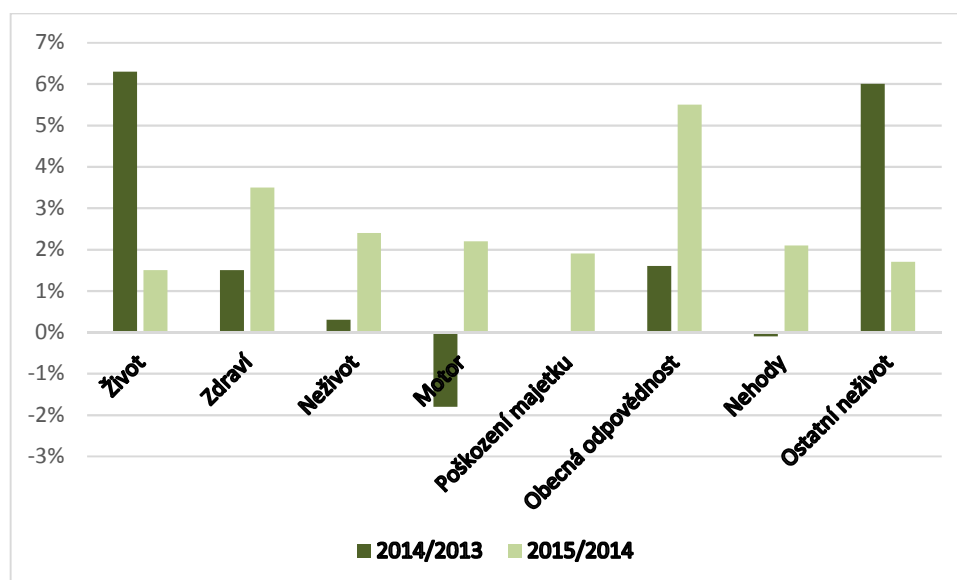

Obrázek 7: Prostorové rozložení celosvětového pojistného

Zdroj: Upraveno podle[20]

3.2.1 Pojistné plnění

Celkové pojistné plnění, které vyplácejí evropské pojišťovny zákazníkům, začaly opět narůstat po poklesu v roce 2014. V roce 2015 dosáhly celkové vyplacené pojistné částky 975 miliard EUR, což je o 1,6 % více než v předchozím roce. Čtyři největší evropské ekonomiky v poměru k podílu na trhu (Velká Británie, Francie, Německo a Itálie) představovaly 67,3 % vyplaceného pojistného v roce 2015 v porovnání s 67,5 % v roce 2014. Ve Francii a Itálii vzrostly škody o 3,9 % a 5,5 %, zatímco v Anglii se snížily o 1,1 % a v Německu zůstaly v podstatě stabilní. Jak se mezi rokem 2013 a 2014, dále pak 2014 a 2015, změnilo hrubé předepsané pojistné pro jednotlivé typy pojištění, ukazuje obrázek č. 8.[20]

Obrázek 8: Graf meziročních změn v hrubém předepsaném pojistném

Zdroj: Vlastní zpracování podle [20]

V tabulce č. 8 potom můžeme vidět výši hrubého předepsaného pojistného v Evropě pro jednotlivé roky.

Tabulka 7: Hrubé předepsané pojistné

	Hrubé předepsané pojistné v mld. €			Nominální růst	
	2013	2014	2015	2014/2013	2015/2014
Život	679	722	733	6,30%	1,50%
Zdraví	121	123	127	1,50%	3,50%
Neživot	338	339	347	0,30%	2,40%
Motor	133	130	133	-1,80%	2,20%
Poškození majetku	91	91	93	0,00%	1,90%
Obecná odpovědnost	33	34	36	1,60%	5,50%
Nehody	34	34	34	-0,10%	2,10%
Ostatní neživot	47	50	50	6,00%	1,70%
Celkem	1 138	1 184	1 207	4,10%	2,00%

Zdroj: Upraveno podle [20]

3.2.2 Pojištění motorových vozidel

Odpovědnost za škodu způsobenou provozem motorových vozidel (povinné ručení) na úrovni EU poskytuje finanční ochranu proti nárokům na fyzickou škodu a / nebo zranění v důsledku dopravních nehod.

Komplexní pojištění motorových vozidel navíc nabízí finanční ochranu proti první ztrátě a v některých případech také proti požáru, krádeži a poruchám. V roce 2015 se pojistné na motorová vozidla zvýšilo o 1,0 % na 132 mld. EUR. To znamená 221 EUR na osobu

v porovnání s 220 EUR v roce 2014. Pohledávky pojistitelů motorových vozidel se zvýšily o 1,9 % na 101 mld. EUR, což je na 170 EUR na jednoho obyvatele.

3.2.3 Všeobecné pojištění majetku

Pojištění majetku poskytuje ochranu proti rizikům spojeným s majetkem, jako je požár, krádež a poškození počasím. Podniková řada zahrnuje specializované formy pojištění, jako je požární, povodňové, zemětřesení nebo domácí pojištění. V roce 2015 se pojistné na pojištění majetku zvýšilo o 1,6 % a dosáhlo v Evropě 93 miliard EUR. To odpovídá průměru 155 EUR zaplacených na nemovitosti na obyvatele, což je o 2 eur více než v roce 2014. Výplata pojistných událostí vzrostla o 0,7 % na 53 miliard EUR v roce 2015 nebo na 90 EUR na obyvatele.[20]

4 POVINNÉ RUČENÍ A JEHO VÝVOJ

Povinné ručení neboli pojištění odpovědnosti za škody z provozu motorových vozidel existuje ve všech vyspělých tržních ekonomikách v tokové podobě, že si majitel či provozovatel nemůže vybrat, zda si toto pojištění uzavře či ne. Důvodem je velký rozmach automobilismu a s tím spojenými enormními objemy materiálních škod, ale i škod na zdraví, které mohou vnikat při dopravních nehodách. V takovém případě se může jednat o velmi vysoké částky odškodného, a takové riziko je obtížně kvantifikovatelné.[4]

V ČR se jedná o smluvní povinné pojištění, které stanovuje zák. č. 168/1999 Sb. Zákon o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), který jasně stanovuje povinnost určitým subjektům při provozování jejich činnosti uzavřít s pojišťovnou pojistnou smlouvu. Avšak na rozdíl od zákonného pojištění je zde možnost výběru mezi různými pojistiteli a nebezpečími, na které se pojištění bude vztahovat.[5]

4.1 Historický vývoj povinného ručení

Právě s rozvojem automobilového průmyslu začíná běžet historie povinného ručení, které začíná už na počátku 19. století. V roce 1811 byl vydán Všeobecný občanský zákoník, který poprvé řeší odpovědnostní škody. Dalším milníkem je zákon č. 162/1908 Sb. o ručení za škody z provozování jízdních silostrojů (automobilů), který definuje odpovědnou osobu provozovatele. Výjimku tvořily osoby ve vojenské službě, které škodu způsobily při výkonu své služby. Odlišné od dnešních podmínek je také to, že se odpovědnost vztahovala nejen na silnice a cesty, ale na všechny veřejné plochy.

Dosud bylo pojištění dobrovolné, nicméně některé zákonem určené osoby měli sjednání pojištění povinné, což upravoval zákon č. 198/1932 Sb., byli to například živnostníci, kteří provozovali přepravu osob či nákladů.[6]

V roce 1935 došlo k zásadní změně. Byl vydán zákon č. 81/1935 Sb. o jízdě motorovými vozidly a povinnost pojištění byla stanovena pro všechny provozovatele vozidel zapsaných v registru vozidel. Zásada dobrovolnosti skončila. Provozovatelé, kteří se nepojistili, museli zaplatit vysokou kauci. V roce 1950 byl rozsah a obsah povinného ručení rozšířen a změnilo se na pojištění zákonné. Tento druh pojištění byl dán zákonem č. 56/1950 Sb. o provozu na veřejných silnicích. Tato úprava fungovala nepřetržitě až do konce tisíciletí a ve své době byla velmi pokroková. Rozsah pojistného krytí byl velmi široký a odškodňování prakticky nebylo shora limitováno. Zákonné pojištění, které v ČR trvalo až do roku 1999, mělo svá

pozitiva, ale i mnoho negativních rysů. Provoz a správa tohoto systému měla relativně nízké náklady, ale za cenu neadresnosti pojistného vztahu. Pojistný vztah nevznikal na základě uzavření pojistné smlouvy, a tak pojistitel neměl žádné informace o provozovateli motorového vozidla. Dalším velkým negativem byla absence konkurenčního prostředí.

System zákonného pojištění byl s účinností od roku 2000 změněn na povinně smluvní model upravený zákonem č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Pro poskytování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla získalo více pojišťoven licenci, a tak si majitelé mohli vybírat pojistitele. Tímto zákonem byla také zřízena ČKP sdružující majitele licence pro provozování tohoto druhu pojištění.[4]

V současnosti se povinné ručení řídí zákonem 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti vozidla za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 307/1999 Sb., zákonem č. 56/2001 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb. a zákonem č. 47/2004 Sb. Tímto zákonem v souladu s právem Evropských společenství se upravuje pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, zřizuje se ČKP a vymezuje její právní postavení, organizace a předmět činnosti.[5]

4.2 Vznik, zánik a další aspekty povinného ručení

Pojištění odpovědnosti vzniká na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi pojistníkem a pojistitelem, tedy pojišťovnou, která je podle zvláštního právního předpisu oprávněna provozovat na území ČR pojištění odpovědnosti. Nestanoví-li zákon jinak, potom je smlouvu o pojištění odpovědnosti povinen uzavřít vlastník tuzemského vozidla nebo řidič cizozemského vozidla.[27]

4.2.1 Pojistná smlouva

Ve smlouvě se pojistitel zavazuje poskytnout pojistné plnění ve sjednaném rozsahu, v případě nastání pojistné události, a pojistník se zavazuje platit pojistné. Dokladem sjednání je zelená karta, která je platná v ČR i v zahraničí, kde je řidič, v případě kontroly, povinen prokázat, že má povinné ručení sjednáno.

Pojistná smlouva obsahuje tyto náležitosti:

- určení pojistitele a pojistníka a údaje o vozidle,
- dobu trvání pojištění,
- limit pojistného plnění,

- výši pojistného, jeho splatnost a způsob jeho placení,
- formu a místo oznámení škodné události; je-li pojištění odpovědnosti provozováno formou dočasného poskytování služeb, rovněž adresu bydliště nebo místa podnikání, anebo sídlo škodního zástupce podle § 9b.[26]

4.2.2 Rozsah pojištění

Pojištění odpovědnosti se vztahuje na každou osobu, která je povinna nahradit újmu způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě. Pojištěný má právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému:

- způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením,
- způsobenou škodu vzniklou poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škodu vzniklou odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat,
- ušlý zisk,
- účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků pokud poškozený svůj nárok uplatnil a prokázal a pokud ke škodné události, ze které tato újma vznikla a kterou je pojištěný povinen nahradit, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti.[26]

4.2.3 Výše pojistného

Výše pojistného je v tomto pojištění značně rozdílná pro každého jedince. Cenu ve skutečnosti kromě frekvence platby pojistného ovlivňují i následující skutečnosti:

- kategorie vozidla (osobní automobil, tahač apod.),
- zdvihový objem nebo výkon motoru,
- zvolený limit pojistného plnění,
- segmentační kritéria (např. věk, bydliště vlastníka vozidla, stáří vozidla apod.),
- předchozí bezeškodní průběh (systém Bonus/Malus).[8]

Systém bonus/malus

Pojišťovny jsou ze zákona č. 168/1999 Sb. povinné zohlednit při výpočtu výše pojistného váš bezeškodný průběh v předchozích pojistných obdobích. Tento systém jednoznačně zvýhodňuje a motivuje řidiče k jízdě bez nehod. Ti, co jezdí beze škod, získávají slevu na pojistném (tzv. bonus).

Jestliže řidič naopak nesplní podmínky stanovené ve smlouvě nebo provozem vozidla způsobil škodu, může pojišťovna uplatnit přírážku k pojistnému (tzv. malus).

Pojišťovny stanovují podmínky získání bonusu v pojistných podmínkách a mohou se u jednotlivých pojišťoven lišit. Proto je vždy vhodné pro správné rozhodnutí srovnat více konkurenčních nabídek.[21]

4.2.4 Limity pojistného plnění

Limit pojistného plnění pro povinné ručení je zákonem charakterizován jako maximální hranice pojistného plnění pojistitele v případě pojistné události. Pojistné limity jsou udávány v zákonem stanoveném rozsahu pro jednotlivé druhy pojištění.

- při škodách na zdraví či usmrcením nejméně 35 mil. Kč na každého zraněného nebo usmrceného,
- při škodách vzniklých poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škody vzniklé odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat a zároveň při škodě, která měla povahu ušlého zisku nejméně 35 mil. Kč bez ohledu na počet poškozených.[26]

4.2.5 Výluky z pojištění

Výluky z pojištění jsou dané zákonem, ale i pojišťovnou ve všeobecných obchodních podmínkách. Jedná se o případy, na které se pojištění nevztahuje. Pojišťovna tedy nemusí vyplácet pojistné plnění nebo má právo jej adekvátně snížit.

Výluky dané zákonem:

- újma, kterou utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla újma způsobena,
- škoda, kterou je pojištěný povinen nahradit svému manželu nebo osobám, které s ním v době vzniku škodné události žily ve společné domácnosti,
- škoda na vozidle, jehož provozem byla škoda způsobena, jakož i na věcech přepravovaných tímto vozidlem, s výjimkou škody způsobené na věci, kterou měla tímto vozidlem přepravovaná osoba v době škodné události na sobě nebo u sebe, a to v rozsahu, v jakém je pojištěný povinen škodu nahradit,
- škoda vzniklá mezi vozidly jízdní soupravy tvořené motorovým a přípojným vozidlem, jakož i škodu na věcech přepravovaných těmito vozidly, nejedná-li se o škodu způsobenou provozem jiného vozidla,

- újma vzniklá manipulací s nákladem stojícího vozidla,
- náklady vzniklé poskytnutím léčebné péče, dávek nemocenského pojištění (péče) nebo důchodů z důchodového pojištění v důsledku újmy na zdraví nebo usmrčením, které utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla tato újma způsobena,
- újma způsobená provozem vozidla při jeho účasti na organizovaném motoristickém závodě nebo soutěži, s výjimkou újmy způsobené při takovéto účasti, jestliže je řidič při tomto závodě nebo soutěži povinen dodržovat pravidla provozu na pozemních komunikacích,
- újma vzniklá provozem vozidla při teroristickém činu nebo válečné události, jestliže má tento provoz přímou souvislost s tímto činem nebo událostí.[26]

Výluky, které si pojišťovny stanovují jednotlivě:

- pojištěný způsobil újmu úmyslně,
- pojištěný porušil základní povinnosti týkající se provozu na pozemních komunikacích a toto porušení bylo v příčinné souvislosti se vznikem újmy, kterou je pojištěný povinen nahradit (porušením základních povinností se rozumí provozování technicky nezpůsobilého vozidla nebo vozidla které technickým stavem neodpovídá požadavkům bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích nebo vozidla bez platného technického průkazu, řízením vozidla osobou bez příslušného řidičského oprávnění, řízením vozidla osobou pod vlivem alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo),
- pojištěný způsobil újmu provozem vozidla, které použil neoprávněně,
- pojištěný jako účastník dopravní nehody bez zřetele hodného důvodu nesplnil povinnost podle zákona upravujícího provoz na pozemních komunikacích sepsat bez zbytečného odkladu společný záznam o dopravní nehodě nebo ohlásit dopravní nehodu, která je škodnou událostí, a v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele,
- pojištěný bez zřetele hodného důvodu odmítl jako řidič vozidla podrobit se na výzvu policie zkoušce na přítomnost alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo.[22]

4.2.6 Zánik pojištění odpovědnosti

Pojištění odpovědnosti zaniká podle zákona několika možnými způsoby:

- dnem, kdy pojistník, jeho dědic, právní nástupce nebo vlastník vozidla, je-li osobou odlišnou od pojistníka, oznámil pojistiteli změnu vlastníka tuzemského vozidla,
- dnem, kdy vozidlo, které nepodléhá registraci vozidel podle zákona upravujícího podmínky provozu vozidel na pozemních komunikacích, zaniklo,
- dnem vyřazení tuzemského vozidla z provozu podle zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, pokud se pojistitel a pojistník nedohodli na jeho přerušeni,
- odcizením vozidla; nelze-li dobu odcizení vozidla přesně určit, považuje se vozidlo za odcizené, jakmile Policie České republiky přijala oznámení o odcizení vozidla,
- dnem následujícím po marném uplynutí lhůty stanovené pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části, doručené pojistníkovi; tato lhůta nesmí být kratší než 1 měsíc a upomínka pojistitele musí obsahovat upozornění na zánik pojištění odpovědnosti v případě nezaplacení dlužného pojistného a o této upomínce pojistitel současně informuje osobu uvedenou v pojistné smlouvě jako vlastník tuzemského vozidla, jde-li o osobu odlišnou od pojistníka; lhůtu stanovenou pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části lze před jejím uplynutím dohodou prodloužit,
- výpovědí podle zvláštního právního předpisu,
- dohodou,
- uplynutím doby, na kterou bylo pojištění odpovědnosti sjednáno.[26]

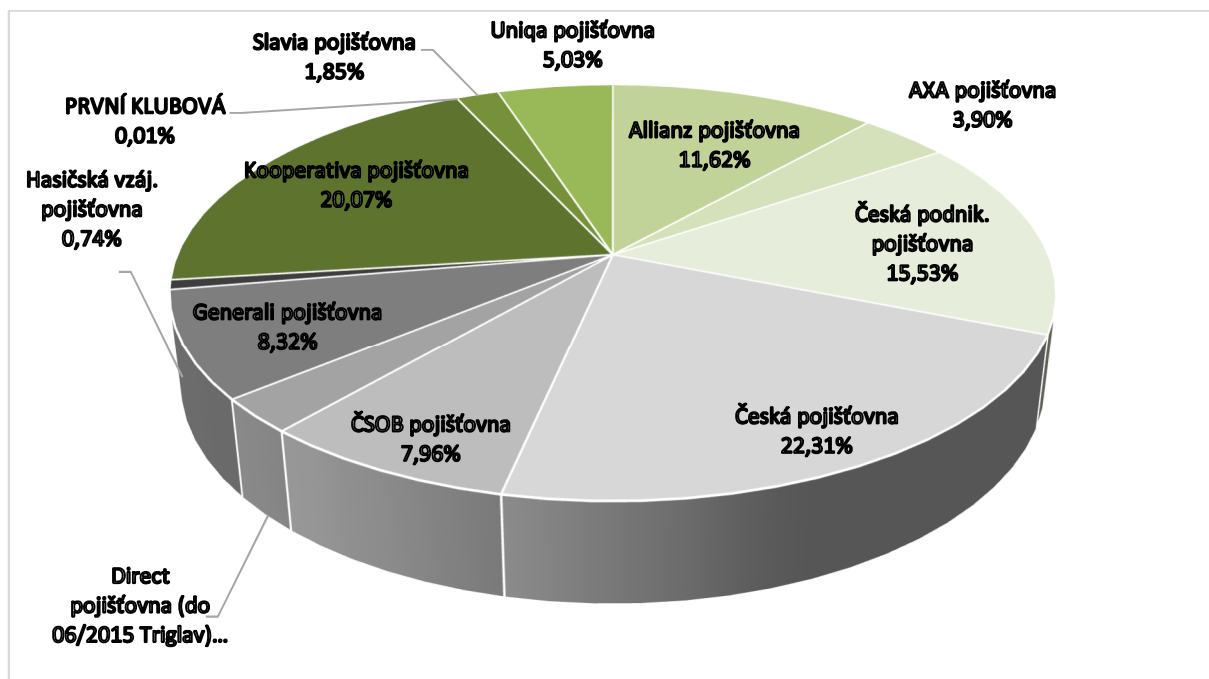
4.2.7 Počet pojištěných vozidel v databázi ČKP

V současnosti na českém trhu působí 12 pojišťoven (jak udává tabulka č. 9) poskytujících povinné ručení. Největší podíl na trhu má Česká pojišťovna, jak vyplývá z grafu na obr. č. 9.

Tabulka 8: Pojišťovny poskytující povinné ručení a jejich počet pojištěných vozidel

Počet vozidel ke dni 30.6.2017	
Allianz pojišťovna	898 408
AXA pojišťovna	301 764
Česká podnikatelská pojišťovna	1 201 227
Česká pojišťovna	1 724 999
ČSOB pojišťovna	615 169
Direct pojišťovna (do 06/2015 Triglav)	206 839
Generali pojišťovna	643 249
Hasičská vzájemná pojišťovna	57 112
Kooperativa pojišťovna	1 551 569
PRVNÍ KLUBOVÁ	685
Slavia pojišťovna	142 749
Uniq pojišťovna	388 807
Celkem	7 732 577

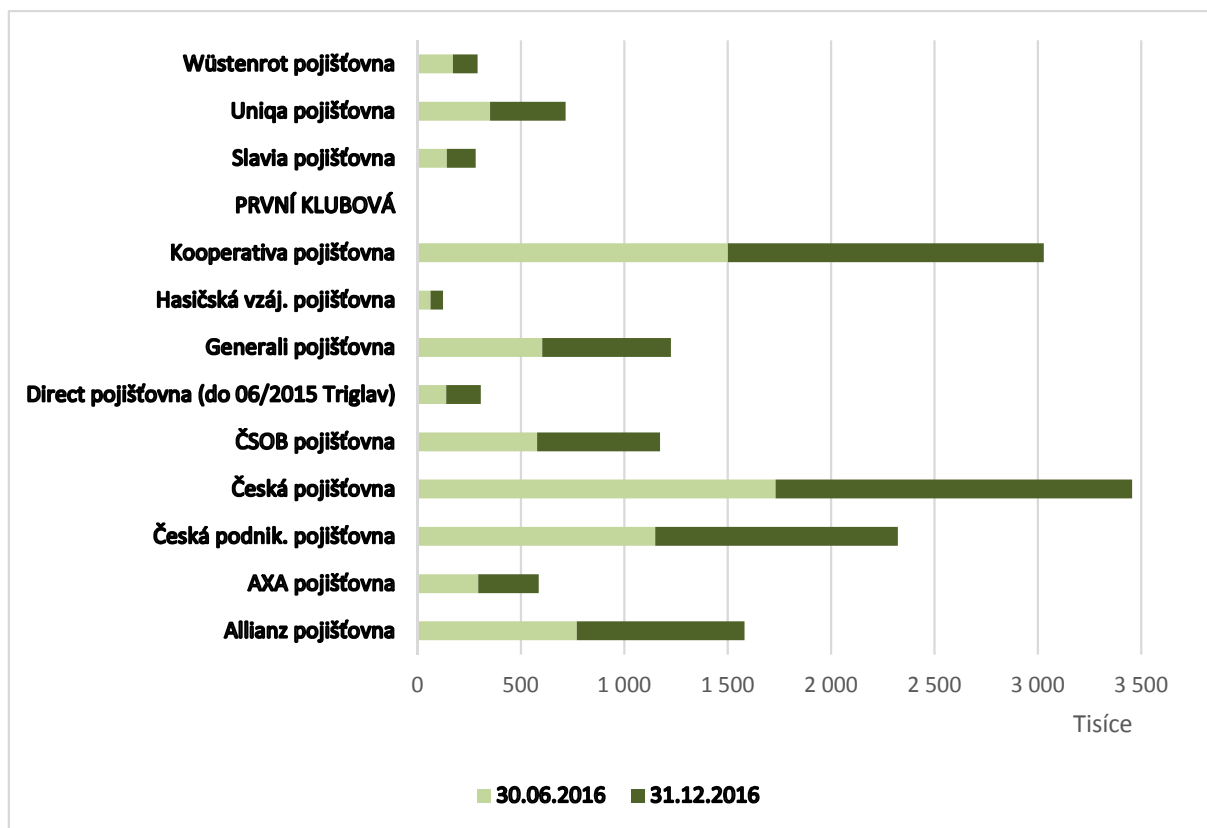
Zdroj: Vlastní zpracování podle [23]

Obrázek 9: Graf ukazující podíl pojišťoven na trhu vzhledem k počtu pojištěných vozidel k 30.6.2017

Zdroj: Vlastní zpracování podle [23]

Obrázek č. 10 ukazuje, o kolik narostl počet pojištěných aut v ČR v roce 2016 oproti předcházejícímu roku. Ovšem k 30. 6. 2016 došlo k převzetí kmene pojišťovny Wüstenrot pojišťovnou Allianz, což může být patrné z enormního navýšení během půl roku.

Obrázek 10: Počet pojištěných vozidel během roku 2016

Zdroj: Vlastní zpracování podle [23]

5 VÝZNAM A ZPŮSOBY ZAJIŠTĚNÍ V POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI

Zajištění představuje vztah mezi pojistitelem a zajistitelem, ve kterém dochází k přenosu rizika, nebo části rizika na zajistitele. Zajištění rozsah škod tedy nezmenšuje, ale činí jejich finanční následky pro pojišťovnu ekonomicky únosnější.

Prakticky to znamená, že přijme-li pojišťovna např. do pojištění riziko, při jehož katastrofální realizaci by pojišťovně nemusely stačit finanční zdroje na krytí škod, postoupí za úplatu – zajistné – část tohoto rizika speciální instituci pojistného trhu – zajišťovně.[4]

Existují dvě základní formy zajištění, a to fakultativní a obligatorní. Při fakultativním zajištění prvopojistitel zvažuje, zda jednotlivé pojistné smlouvy k zajištění nabídnout a stejně tak zajistitel není povinen takové smlouvy k zajištění přijmout. U obligatorního zajištění má zajistitel právo i povinnost převzít náležející části rizika do svého portfolia. Nicméně zajistitelé na evropském i světovém pojišťovacím a zajišťovacím trhu vylučují z obligatorní zajistné ochrany určitá specifická rizika, případně jejich část.[24] [1]

Pojištění odpovědnosti zabezpečuje neproporcionální zajištění, které ručí výhradně za škody. Historicky starším typem zajištění je potom proporcionální zajištění, kde se pojistná částka, pojistné plnění a pojistné dělí mezi prvopojistitele a zajistitele ve stejném poměru.

5.1 Neproporcionální zajištění

U neproporcionálního zajištění je plnění zajistitele určováno výlučně výší skutečně vzniklých škod přesahujících pevně sjednanou hodnotu. Často se zajistitel na škodě nemusí dokonce podílet vůbec.

5.1.1 Typy neproporcionálního zajištění

Mezi nejpoužívanější typ neproporcionálního zajištění patří zajištění škodního nadměrku, dalšími typy používanými v rámci pojištění odpovědnosti může být například zajištění druhého rizika, nebo zajištění nejvyšších škod.

- **Zajištění škodního nadměrku – XL zajištění**

Zajištění škodního nadměrku neboli XL zajištění (Excess of Loss Reinsurance), chrání prvopojistitele před dopadem jednotlivých velkých až katastrofálních škod, nebo souhrnem několika náhrad z jediné pojistné události. Škodním nadměrkem si prvopojistitel obvykle kryje výkyvy výsledků ve škodním průběhu jednotlivých pojistných odvětví, po rozboru škodní

frekvence a výše škod si prvopojistitel určí, jakou horní hranici či limit výše škodní náhrady sám ponese.[4]

- **Zajištění druhého rizika**

Zajištění druhého rizika (Second Risk Reinsurance) lze charakterizovat dvěma body:

- pokud pojistné nároky převyšují prioritu prvopojistitele, tak vzniklý nadměrek hradí zajišťitel, ovšem jen po určitý limit
- zajištění se stanovuje jako poměrná část příslušného pojistného a figuruje zde také jako provize od zajišťitele.

Zajištění druhého druhu se používá v pojištění odpovědnosti (např. povinné ručení, odpovědnost za škody způsobené výkonem povolání), ale i v casco – pojištění (např. havarijní pojištění, casco letadel a lodí) aj.[3]

- **Zajištění nejvyšších škod**

Zajištění nejvyšších škod LCR(p) (Largest Claims Reinsurance), známé v praxi i jako COSIMA zajištění, znamená, že zajišťitel hradí p největších škod.

$XZ = X_{(1)} + X_{(2)} + X_{(3)} + \dots + X_{(p)}$, kde $X_{(1)} \geq X_{(2)} \geq X_{(3)} \geq \dots \geq X_{(p)} \geq \dots \geq X_{(n)}$, $p \in N$ je uspořádaná posloupnost nerostoucích pojistných plnění zajištěného portfolia, obvykle během jednoho kalendářního roka.

Přes svou administrativní jednoduchost není v pojistné praxi příliš časté (občas se používá v havarijním pojištění a povinném ručení). Kombinuje se nejčastěji s XL zajištěním.[3]

5.1.2 Typy ručení neproporcionálního zajištění

Mezi používané typy ručení neproporcionálního zajištění patří:

- **LORA (Losses Occurring on Risks Attaching)**

LORA zde označuje bázi roku předpisu. Zajištění pokrývá příslušnou část škod v těch pojistných smlouvách vyhovujících zajištění smlouvě, které byly během platnosti zajištění smlouvy nově sjednány nebo prodlouženy (po dosažení jejich výročního data).[3]

- **LOD (Losses Occurring During)**

LOD zde označuje bázi roku vzniku škody. Zajištění pokrývá příslušnou část těch škod v pojistných smlouvách vyhovujících zajištění smlouvě, ke kterým došlo během platnosti zajištění smlouvy.

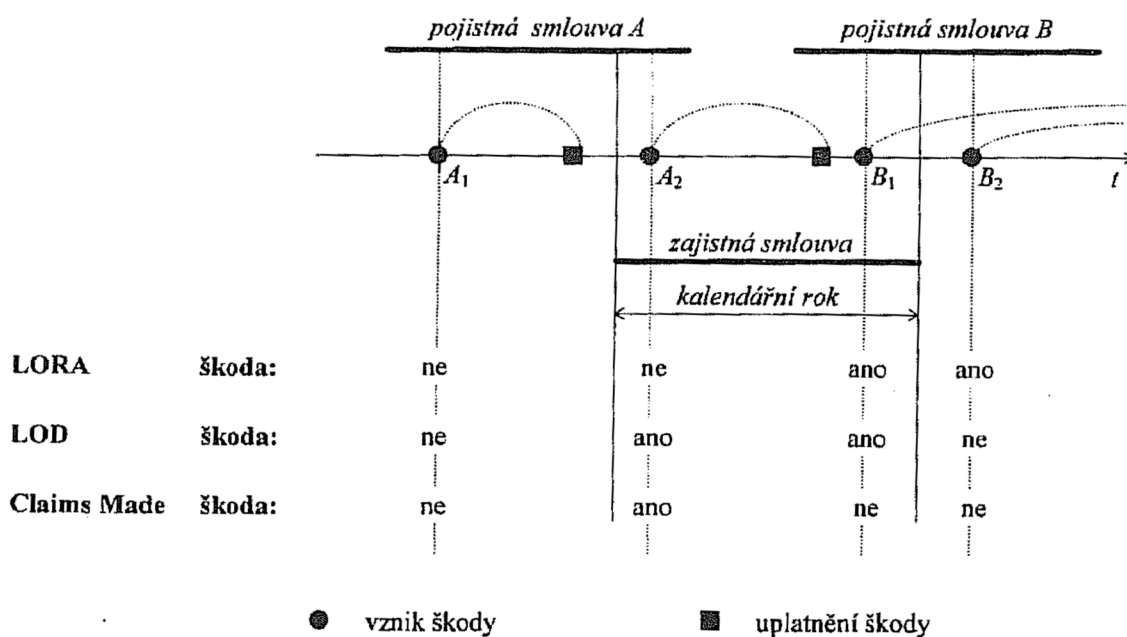
Typ ručení LOD se v neproporcionálním zajištění využívá nejčastěji. Při velkém časovém odstupu mezi vznikem škody a jejím uplatněním ovšem může vzniknout problém, který řeší typ ručení Claims Made.[3]

- **Claims Made**

Claims Made označuje bázi uplatnění nároku. Zajišťitel pokrývá příslušnou část těch škod v pojistných smlouvách vyhovujících zajištění smlouvě, které byly uplatněny během platnosti zajištění smlouvy.

Tento režim se využívá především u těch pojistných produktů, kde vzhledem ke značnému časovému odstupu mezi vznikem škody a jejím uplatněním může dojít k neúnosnému zdražení škod, což je typické právě pro pojištění odpovědnosti.

Srovnání jednotlivých režimů zachycuje následující obrázek na příkladu zajištění smlouvy sjednané na jeden kalendářní rok a čtyř ročních pojistných smluv A₁, A₂ a B₁, B₂. [3]

Obrázek 11: Srovnání ručení LORA, LOD a Claims Made za škody v neproporcionálním zajištění

Zdroj: [3]

5.2 Alternativní přenos rizik ART

ART je souhrnné označení pro různé metody, které představují vhodnější možnosti zajištění pojistných rizik, než je to klasické. Pomocí metod ART lze často obejít klasické pojistné a zajistné struktury a sehnat adekvátní ochranu výhodněji a levněji.

Důvodem proč použít metodu ART může být například navýšení pojistné a zajistné kapacity, eliminace volatility pojistných a zajistných sazeb, levnější pojistná a zajistná ochrana, využití kapacity kapitálových trhů, redukce úvěrového rizika, nebo uplatnění různých finančních a daňových hledisek.

Charakteristické rysy metody ART:

- víceletý charakter smluv,
- současné pokrytí celé skupiny rizik,
- přizpůsobení smluv potřebám jednotlivých klientů,
- cese rizik neuskutečnitelná tradičními metodami (ať už se jedná o objem rizik, nebo o jejich typ), tj. posunutí hranic pojistitelnosti,
- zvýraznění prvků samopojištění,
- redukce morálního hazardu ze strany zajištěných (resp. pojištěných) subjektů,
- sekuritizace pojistných rizik jejich převodem do podoby cenných papírů nebo derivátů.[3]

Následují možnosti alternativních přenosů rizik.

5.2.1 Kaptivní pojišťovny

Kaptivní pojišťovna CIC [captive insurance company] je pojišťovna patřící subjektu (či skupině subjektů), který přednostně provozuje jinou než pojistnou činnost, a primárně tedy pojišťuje rizika svého vlastníka.

Kaptivní pojišťovny jsou historicky nejstarším typem ART metod a byly původně využívány pro pojištění rizik s vysokou frekvencí výskytu či běžně nepojistitelných rizik. Některé firmy byly donuceny založit svou vlastní (kaptivní) pojišťovnu (farmaceutické firmy pro odpovědnostní pojištění). Obvykle mají podobu klasických pojišťoven upisujících pojistné smlouvy a inkasujících pojistné od pojištěných klientů. V dnešní době jsou často kaptivní pojišťovny umístovány do daňově výhodných oblastí (Bermudy, Kajmanské ostrovy, Lucembursko, Kypr aj.).

5.2.2 Samopojištění

Samopojištění (self-insurance) je jev typický pro USA. Je zaměřeno hlavně na oblast odpovědnostního pojištění za zaměstnance (worker's compensation), ale objevuje se i v jiných typech odpovědnostního pojištění (povinné ručení, odpovědnost za výrobek apod.) a v pojištění majetku. Aby zaměstnavatel získal příslušné oprávnění k provozování tohoto pojištění, musí splňovat požadavky regulačních orgánů včetně řady finančních požadavků.

5.2.3 RRG (Risk Retention Group)

RRG jsou vzájemné pojišťovny, které začaly vznikat jako reakce na ohromný nárůst odpovědnostního pojištění (v USA jsou odpovědnostní žaloby velmi běžné). RRG přebírají odpovědnostní rizika svých členů, kteří do nich ovšem musí vkládat potřebný kapitál.

5.2.4 Sekuritizace pojistných rizik

Sekuritizace je snahou přenést nadměrné (často nepojistitelné) rizika z pojistných trhů na kapitálové trhy a příslušné kapitálové zdroje získat emisemi vhodných cenných papírů vázaných na pojištění. Typickým příkladem jsou pojistné dluhopisy, pojistné deriváty a další. Důležitou roli přitom hrají zprostředkovatelé souhrnně označovaní zkratkou SPV (Special Purpose Vehicles). SPV podobně jako kaptivní pojišťovny většinou sídlí v daňově výhodných zónách.

Příkladem přenesení rizik na kapitálové trhy můžou být:

- pojistné dluhopisy
- pojistné opce
- pojistné futures
- pojistné swapy

5.2.5 Kontingentní kapitál

Kontingentní kapitál CC (contingent capital, podmíněný kapitál) je zajistná smlouva, kdy příslušný subjekt musí v případě předem specifikované události navýšit kapitál pojistitele. Cílem zřejmě není přenos rizika, ale řešení jeho financování v okamžiku, kdy dojde k potřebě kapitálu. Tato metoda je vhodná v případech, kdy potenciálně mohou vznikat velké škody (ale s nízkou frekvencí) a pojistitel by nebyl schopen sám zdroje financování doplnit.[3]

DODATEK - VYMEZENÍ POJMŮ

Podpojištění = pojištění je uzavřeno na nižší pojistnou částku, než je skutečná pojistná hodnota. V takovém případě dostane pojistník při škodní události nižší pojistné plnění.[2]

Pojistitel = právnická osoba, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost podle zákona o pojišťovnictví.[9]

Pojistná událost = nahodilá skutečnost blíže označená v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění.[9]

Pojistné plnění = peněžní částka vyplacená pojistitelem jako náhrada vzniklé škody v souladu s pojistnou smlouvou a pojistnými podmínkami.[9]

Pojištěný = osoba, na jejíž život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se soukromé pojištění vztahuje.[9]

Přepojištění = jedná se o případ pojištění, kdy je pojistná částka vyšší než pojistná hodnota.[2]

Riziko = míra pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím. [9]

Škodové pojištění = podle § 2811 zák. č. 89/2012 Sb. se jedná o poskytnutí pojistného plnění, které vyrovná úbytek na majetku poškozeného vzniklý v důsledku pojistné události. K tomuto typu pojištění je třeba určit nastalou škodu a podle pojistných podmínek určit výši náhrady škody, neboli plnění.

Výše plnění může být rovna výši škody, ale obvykle je nižší. Lze ho rozdělit do tří skupin:

Pojištění na plnou hodnotu – pomocí poměru mezi pojistnou částkou a skutečnou hodnotou se určí, zda se jedná o podpojištění nebo přepojištění.

$$\frac{\text{Pojistná částka}}{\text{Pojistná hodnota}} < 1$$

Pokud je poměr menší než jedna, jedná se o podpojištění, při poměru větším než jedna, jde o přepojištění.

Pojištění na první riziko – zde je definována pojistná částka, která udává horní hranici pojistného plnění. Do výše pojistné částky se škoda kryje v plné výši. V případě, že je škoda vyšší než stanovená pojistná částka, bude plnění pouze do výše stanovené pojistné částky.

Intenzita pojistné ochrany je rovna jedné až do výše škody rovnající se pojistné částce. Při vyšších škodách intenzita pojistného krytí klesá.

$$i = \frac{C}{L}$$

kde:

C ... pojistné plnění (Claim)

L ... škoda (Loss)

Ryzí zájmové pojištění – jedná se o typ pojištění, kdy není udána pojistná částka. Nazývá se proto někdy také pojištění bez pojistné částky. Je však třeba, aby byla definována maximální škoda, k níž se pak vztahuje výpočet pojistného. Škoda je v tomto případě plně hrazena a intenzita pojistné ochrany:

$$i = \frac{C}{L} = 1 \text{ neboli } C = L$$

Ryzí zájmové pojištění je podobné jako pojištění motorových vozidel, kde je maximální možná škoda dána cenou vozidla. V čisté podobě se však používá jen sporadicky a bývá kombinováno s některými doplňkovými formami pojištění.[2]

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo zaměřit se na časový vývoj a měnící se struktury pojištění odpovědnosti v komerčních pojišťovnách a na mezinárodní porovnání. Pojištění odpovědnosti je produkt komerčních pojišťoven se značně dynamickým vývojem, proto byla práce rozdělena na pěti hlavních kapitol, přičemž o vývoji pojednávají čtyři.

V první kapitole je uvedeno, jak se pojištění odpovědnosti rozčleňuje podle právní závaznosti na zákonná a soukromá pojištění, které se dále dělí na povinná a dobrovolná pojištění. Ze zákonných a povinně smluvních pojištění jasně vyplývá povinnost uzavřít příslušné pojištění pro případ vzniku odpovědnosti za škodu. Nejtypičtějším příkladem je povinné ručení, které již není pojištění zákonné ale povinně smluvní od roku 1999, a které si musí uzavřít každý majitel či uživatel motorového vozidla.

Další druhy povinně smluvního pojištění se týkají profesní činnosti, kterým se věnuje podkapitola Povinná pojištění této diplomové práce.

Kromě toho, že existují profese, kde je takové pojištění povinné ze zákona, je stále více zaměstnání, kde je pojištění odpovědnosti za škodu, avšak vůči zaměstnavateli, nikoli třetí straně, vyžadováno. Nejčastěji to bývají skladníci, kteří mohou způsobit škodu, mnohdy i vysoké částky, na majetku svému zaměstnavateli a takové pojištění je potom chrání před finanční kompenzací ze svého platu.

V poslední době také narůstá trend pojištění odpovědnosti v občanském životě, které chrání pojištěného a členy jeho rodiny v případě škody na majetku třetí straně. Na webových stránkách většina pojišťoven uvádí konkrétní příklady, proč je takové pojištění důležité, nicméně přetrvává milné ponětí mnoha lidí, že se pojištění vztahuje i na ně samotné.

Podobu zákonného pojištění má v ČR jen jedno pojištění, a to Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. To znamená pro každého zaměstnavatele povinnost, který má i jediného zaměstnance, platit pojistné u příslušné pojišťovny, kterou je v současné době Kooperativa. U zákonného druhu pojištění tedy pojistník nemá na výběr, jakou pojišťovnu si zvolí.

Další kapitola pojednává o vybraných třech pojišťovnách a jejich produktech v pojištění odpovědnosti. Konkrétně na pojištění odpovědnosti za škody pro zaměstnance způsobenou zaměstnavateli byl aplikován model vícekriteriálního rozhodování, podle kterého je možné zvolit optimální variantu podle požadavek pojištěného.

Struktura pojistného trhu se časem mění, nyní je na českém trhu 55 pojišťoven, z toho mají největší podíl za rok 2015 Česká pojišťovna s 23% podílem, dále pak Kooperativa s 20% podílem nebo Allianz s 10% podílem. Aby mohly pojišťovny podnikat na českém trhu, musí získat licenci od ČNB, z roku 2014 na rok 2015 se počet udělených licencí navýšil o 4 %.

Licenci mohou pojišťovny získat podle zaměření své činnosti, životní, neživotní nebo smíšené. Konkrétně struktura pojistného trhu pro neživotní pojištění v roce 2015 tvořila pojištění odpovědnosti z provozu vozidla 25,2 %, pojištění majetku 24,6 %, havarijní pojištění 18,7 %, všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu 16,2 % a ostatní pojištění 15,3 %.

Objem nákladů na pojistná plnění ve výši způsobených škod se zvýšil o 0,2 %, což je méně než v roce 2014, kde byl nárůst o 8,4 %. Výrazně narostly náhrady v pojištění odpovědnosti ve vyplaceném pojistném o 17,3 %, což je o 3,5 % více než v roce 2014.

Ovšem každá pojišťovna má rizika vyplývající z výplaty pojistných události zajištěná u některé zajišťovny (v ČR je to aktuálně VIG-RE zajišťovna, a.s.), aby finanční následky činila ekonomicky únosnější. Existují dva základní typy zajištění, přičemž pojištění odpovědnosti zabezpečuje neproporcionální zajištění. Nicméně existují i jiné možnosti, jak zajistit pojistná rizika, souhrnně se takové metody nazývají alternativní přenos rizik a označují se ART.

POUŽITÁ LITERATURA

Monografie

- [1] ZÁRYBNICKÁ, Jana a Karel SCHELLE. *Pojištění odpovědnosti za škodu: (historie a současnost)*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-061-3
- [2] PÁLENÍK, Vladislav. *Základy pojišťování především průmyslových a podnikatelských rizik*. Praha: Linde, 2007. Praktické ekonomické příručky. ISBN 978-80-7201-644-0
- [3] CIPRA, T.: *Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. ISBN 80-247-0838-8
- [4] DAŇHEL, Jaroslav. *Pojistná teorie*. Praha: Professional Publishing, 2005. ISBN 80-86419-84-3
- [5] ČEJKOVÁ, Viktória, NEČAS, Statopluk. *Pojišťovnictví*. 2.přepracované vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-3990-6
- [6] PATOPRSTÝ, Ján. *Dejiny poisťovníctva v Česko-Slovensku* 3. díl. 1. vyd. Bratislava: Alfa konti, 1996. 391 s. ISBN 80-88739-27-6
- [7] KOPECKÝ, Karel. *Povinné ručení: Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, otázky a odpovědi*. 1.vydání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2005. Skriptum. ISBN 80-86754-48-2
- [8] DUCHÁČKOVÁ, E., DAŇHEL, J.: *Pojistné trhy*. Praha: Professional Publishing, 2012. ISBN 978-80-7431-078-2

Internetové zdroje

- [9] ČAP: *Česká asociace pojišťoven* [online]. ČAP ©2014[cit. 2017-08-07]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/>
- [10] KŘUPKA, Jiří, Miloslava KAŠPAROVÁ a Renáta MÁCHOVÁ. *Rozhodovací procesy* [online]. 2012 [cit. 2016-12-13]. ISBN 978-80-7395-478-9. Dostupné z: https://fesh-moodle.upce.cz/pluginfile.php/46855/mod_resource/content/1/rozhodovaci-procesy.pdf
- [11] Horn, J, *Pojistné právo*. 1. vydání. Praha: Linhart, 1934 [online] [cit. 2017-07-02] Dostupné z: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-ctvrta/hlava-ii/dil-15/oddil-1?detail-item-7737-comments-item-1174-expanded=1>

- [12] *Česká asociace pojišťoven: Vývoj pojistného trhu* [online]. 2014 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/statisticke-udaje/vyvoj-pojistneho-trhu>
- [13] *ČPP: Pojištění odpovědnosti* [online]. Mon Alba, 2015 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.cpp.cz/pojisteni-majetku-a-odpovednosti~pojisteni-odpovednosti/>
- [14] *ČPP: Pojištění podnikatelů a průmyslu* [online]. Mon Alba, 2015 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.cpp.cz/pojisteni-podnikatelu~pojisteni-podnikatelu-a-prumyslu/>
- [15] *Generali: O Generali* [online]. ASSICURAZIONI GENERALI S.P.A., © [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.generali.cz/o-general>
- [16] *Generali: Pojištění odpovědnosti aneb Pojistka na blbost* [online]. ASSICURAZIONI GENERALI S.P.A., © [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.generali.cz/pojisteni/pojisteni-odpovednosti/odpovednost-obcanu>
- [17] *Kooperativa: Pojišťovna kooperativa* [online]. Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, ©2015 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/pojistovna-kooperativa>
- [18] *Kooperativa: Pojištění odpovědnosti* [online]. Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, ©2015 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/pojisteni/pojisteni-odpovednosti>
- [19] *Česká asociace pojišťoven: Rok 2015* [online]. 2014 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/o-nas/vyrocni-zpravy/4469-vyrocni-zprava-2015>
- [20] *Insurance Europe: European Insurance in Figures 2015 data* [online]. Insurance Europe, ©2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.insuranceeurope.eu/european-insurance-figures-2015-data>
- [21] *Česká kancelář pojistitelů: Slovník pojmů* [online]. © Česká kancelář pojistitelů [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.ckp.cz/o-povinnem-ruceni/slovník-pojmu>
- [22] *ePojisteni.cz: Výluky u povinného ručení jsou dané zákonem. Podívejme se na, jaké to jsou.* [online]. ePojisteni.cz, ©2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.epojisteni.cz/aktuality-vyluky-u-povinneho-ruceni/>
- [23] *Česká kancelář pojistitelů: Počet pojištěných vozidel* [online]. © Česká kancelář pojistitelů [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.ckp.cz/statistiky/pocet-pojistenych-vozidel>

- [24] CIPRA, Tomáš. *ZAJIŠTĚNÍ V POJIŠŤOVNICTVÍ A JEHO MATEMATICKÉ ASPEKTY* [online]. © JČMF: ROBUST'2004, 2004 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.statspol.cz/robust/robust2004/cipra.pdf>

Prameny práva

- [25] *Vyhláška č. 125/1993 Sb.: Vyhláška ministerstva financí, kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.* In: © AION CS, 2017. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-125>
- [26] *Zákon č. 37/2004 Sb.: Zákon o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě).* In: © AION CS, 2017. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-125>
- [27] *Zákon č. 168/1999 Sb.: Zákon o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla).* In: © AION CS, 2017. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-125>
- [28] Systém ASPI: *do částky 79/2017 Sb. a 24/2017 Sb.m.s.* LIT38253CZ

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A Kalkulace pojištění odpovědnosti ČPP
- Příloha B Kalkulace pojištění odpovědnosti GP
- Příloha C Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli KOOP
- Příloha D Výpočet metod vícekriteriálního rozhodování

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

KALKULACE

pro pojištění majetku a odpovědnosti občanů typ DOMEX

POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI

Pojistné

Způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání

Územní platnost: ČR

Skupina: B (neřidiči)

Kategorie limitů pojistného plnění: III. Limit pojistného plnění v Kč: 150 000,- Kč

Roční pojistné za pojištění odpovědnosti Kč

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

Roční pojistné celkem Kč

Sleva za propojištěnost

Výše slevy %

Sleva Kč

Celkové roční pojistné po slevě Kč

Pojistné období: **roční**

Platba prvního pojistného Kč

Kalkulace pojištění odpovědnosti zaměstnance při výkonu zaměstnání

datum vytvoření **01. 08. 2017**číslo kalkulace **8149072**

Pojistník

Bělašková Renata

datum narození **18.04.1992**

Rozsah pojištění

Podmínky a rozsah pojištění vymezují **Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění odpovědnosti zaměstnance při výkonu zaměstnání (VPP ZAM 2016/03)**. Rozsah pojištění zahrnuje základní rozsah pojištění a případná volitelná připojištění, jsou-li sjednána.

Základní rozsah pojištění

Základní rozsah pojištění

limit

150 000 Kč

Základní rozsah pojištění je vymezen v čl. 19 VPP ZAM 2016/03. **Pojištění se vztahuje na povinnost pojištěného nahradit škodu způsobenou zaměstnavateli při plnění pracovních úkolů, vyplývajících z pracovněprávního vztahu nebo v přímé souvislosti s ním.**

Z pojištění odpovědnosti má pojištěný právo, aby za něho pojistitel (v rozsahu vymezeném VPP ZAM 2016/03 a pojistnou smlouvou) uhradil:

- škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou ublížením na zdraví nebo usmrcením;
- škodu na hmotné movité nebo nemovité věci;
- následnou finanční škodu;
- čistě finanční škodu;
- náklady právního zastoupení v souvislosti s pojistnou událostí.

Pojištění se vztahuje na povinnost pojištěného nahradit škodu, nastane-li škodná událost kdekoliv na **území celého světa**. Sídlo zaměstnavatele však musí být v ČR.

K příčině vzniku škody, ke vzniku škody a k písemnému uplatnění práva na náhradu škody zaměstnavatelem proti pojištěnému zaměstnanci musí dojít v době trvání pojištění a k nahlášení pojistiteli pak nejpozději do 30-ti dnů od jeho zániku. V případě pojistné události bude poskytnuto pojistné plnění **max. do výše sjednaného limitu pojistného plnění**. Celkové plnění pojistitele ze všech pojistných událostí včetně náhrady nákladů právního zastoupení v jednom ročním pojistném období nepřesáhne **dvojnásobek** limitu pojistného plnění sjednaného v pojistné smlouvě. Od pojistného plnění se při každé pojistné události odečítá spoluúčast ve sjednané výši.

roční pojistné za základní rozsah pojištění

900 Kč

Volitelná připojištění

Zájemce o pojištění nepožaduje žádné volitelné připojištění.

Spoluúčast

spoluúčast

1 000 Kč

přirážka za zvolenou variantu spoluúčasti

40 %**360 Kč**

Pojistné, přirážky, slevy

věk pojištěného

25

přirážka za věk pojištěného

15 %

povolání pojištěného

120010**administrativa ekonomie finance****finančník**

přirážka

0 %

Je zaměstnavatel pojištěného ve vztahu k pojištěnému osobou blízkou? Je pojištěný nebo osoba jemu blízká společníkem, členem, statutárním orgánem nebo členem statutárního nebo jiného orgánu zaměstnavatele? Má pojištěný nebo osoba jemu blízká v právnické osobě, která je zaměstnavatelem, podíl?

NE

přirážka

0 %**Julius Juhás**

roční pojistné (celkem)

1 449 Kč**+420 +420732191394****julius.juhás@neofi.cz**

splátka pojistného ročně

1 449 Kč

Roční frekvence placení je bez navýšení pojistného, pololetní s navýšením 3 % a čtvrtletní 5 %.

Tato modelová **kalkulace** má pouze informativní charakter a společnosti Generali Pojišťovna a.s. z ní neplynou žádné závazky.

TG09955101011

010400138413840

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli – 1BB

Tento dokument není návrhem pojistitele na uzavření pojistné smlouvy a na jeho základě nevzniká závazek pojistitele.

A. POJISTITEL

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, sídlo: Pobřežní 665/21, 186 00 Praha 8, Česká republika
 IČO: 47116617, zapsaná v obchodním rejstříku u Městského soudu v Praze, sp. zn. B 1897

B. POJISTNÍK

Titul, jméno, příjmení: **Renata Bělašková** Státní příslušnost: **CZE - ČESKÁ REPUBLIKA**
 Rodné číslo: **[REDAKCE]**
 Adresa bydliště/trvalého pobytu: **Sandova 146** Telefon/mobilní telefon: **+420728900155**
28401 Kutná Hora, ČESKÁ REPUBLIKA E-mail: **renatabelaskova@gmail.com**

Korespondenční adresa je shodná s adresou bydliště.

C. POJIŠTĚNÝ

Shodný s pojistníkem

D. POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI

Rídí se Váš pracovněprávní vztah českým právem? **Ano**
 Je Váš zaměstnavatel Vaším sourozencem, příbuzným v řadě přímé nebo osobou, která s Vámi žije ve společné domácnosti? **Ne**
 Má Váš zaměstnavatel sídlo na území České republiky? **Ano**

Povolání pojištěného: **finanční analytik**
 Územní platnost pojištění: **Česká republika**

Vztahuje se pojištění na odpovědnost za škodu způsobenou v souvislosti s řízením dopravního prostředku? **Ne**
 Limit plnění: **150 000 Kč**

Ztráta svěřených věcí: Ze všech pojistných událostí způsobených ztrátou svěřených věcí nastalých v průběhu jednoho pojistného roku poskytneme plnění nejvýše do sublimitu **30 000 Kč** v rámci sjednaného limitu plnění.

Spoluúčast: **10 %, min. však 1 000 Kč**

E. DOBA POJIŠTĚNÍ A ÚDAJE O POJISTNÉM

Počátek pojištění:	02.08.2017	Doba pojištění: na neurčito	
Pojistné období:	Roční	Roční pojistné:	1 000 Kč
		Obchodní sleva:	0 %
		Celkové roční pojistné po slevě:	1 000 Kč
		Pojistné za pojistné období:	1 000 Kč

Způsob platby: **Převodní příkaz**
 Číslo účtu pojistitele: **2226222/0800**

Nastane-li škodná událost v době, kdy je pojistník v prodlení s placením pojistného za první pojistné období, není pojistitel z důvodu vzniku této škodné události povinen poskytnout pojistné plnění.

G. DOKUMENTY K POJISTNÉ SMLouvĚ

Pro pojištění sjednané touto pojistnou smlouvou platí zákon č. 89 / 2012 Sb., občanský zákoník, a ostatní obecně závazné právní předpisy v platném znění, ustanovení pojistné smlouvy a níže uvedené všeobecné pojistné podmínky (VPP) a zvláštní pojistné podmínky (ZPP).

M-100/17	M-800/17
VPP majetek a odpovědnost	ZPP odpovědnost zaměstnance

H. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- Návrh pojistitele na uzavření pojistné smlouvy (dále jen „nabídka“) musí být pojistníkem přijat ve lhůtě stanovené pojistitelem, a není-li taková lhůta stanovena, pak do jednoho měsíce ode dne doručení nabídky pojistníkově. Odpověď s dodatkem nebo odchylkou od nabídky se nepovažuje za její přijetí, a to ani v případě, že se takovou odchylkou podstatně nemění podmínky nabídky.
- Pojistná smlouva je vyhotovena ve třech stejnopisech. Pojistník obdrží jeden stejnopis, pojistitel si ponechá dva stejnopisy.

I. PROHLÁŠENÍ POJISTNÍKA

- Pojistník potvrzuje, že před uzavřením pojistné smlouvy převzal v listinné nebo, s jeho souhlasem, v jiné textové podobě (např. na trvalém nosiči dat) **Informace pro zájemce o pojištění** a seznámil se s nimi. Pojistník si je vědom, že se jedná o důležité informace, které mu napomohou porozumět podmínkám sjednávaného pojištění, obsahují upozornění na důležité aspekty pojištění i významná ustanovení pojistných podmínek.
- Pojistník dále potvrzuje, že před uzavřením pojistné smlouvy převzal v listinné nebo jiné textové podobě (např. na trvalém nosiči dat) dokumenty uvedené v části smlouvy označené jako „**Dokumenty k pojistné smlouvě**“ a seznámil se s nimi. Pojistník si je vědom, že tyto dokumenty tvoří nedílnou součást pojistné smlouvy a upravují rozsah pojištění, jeho omezení (včetně výluk), práva a povinnosti účastníků pojištění a následky jejich porušení a další podmínky pojištění a pojistník je jimi vázán stejně jako pojistnou smlouvou.
- Pojistník prohlašuje, že má pojistný zájem na pojištění pojištěného, pokud je osobou od něj odlišnou.
- Pojistník potvrzuje, že adresa jeho trvalého pobytu/bydliště či sídla a kontakty elektronické komunikace uvedené v této pojistné smlouvě jsou aktuální, a souhlasí, aby tyto údaje byly v případě jejich rozporu s jinými údaji uvedenými v dříve uzavřených pojistných smlouvách, ve kterých je pojistníkem nebo pojištěným, využívány i pro účely takových pojistných smluv. S tímto postupem pojistník souhlasí i pro případ, kdy pojistitelí oznámí změnu adresy trvalého pobytu/bydliště či sídla nebo kontaktů elektronické komunikace v době trvání této pojistné smlouvy.
- Pojistník souhlasí, aby pojistitel předával jeho osobní údaje členům pojišťovací skupiny Vienna Insurance Group a Finanční skupiny České spořitelny, a.s., (dále jen „**spřízněné osoby**“). Pojistník dále souhlasí, aby pojistitel i spřízněné osoby používali jeho osobní údaje, včetně kontaktů pro elektronickou komunikaci, za účelem zasílání svých obchodních a reklamních sdělení a nabídky služeb.
- Pojistník prohlašuje, že věci nebo jiné hodnoty pojistného zájmu pojištěné touto pojistnou smlouvou nejsou k datu uzavření smlouvy pojištěny proti stejným nebezpečím u jiného pojistitele, pokud není v části „Zvláštní údaje a ujednání“ této smlouvy výslovně uvedeno jinak.

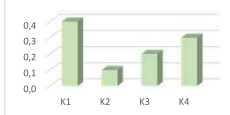
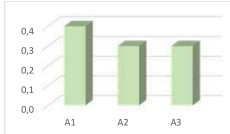
Příloha D

Kritéria/Alternativy	A1 - ČPP	A2 - GP	A3 - KOOP	Důležitost
K1 - Roční pojistné	1 139 Kč	1 449 Kč	1 000 Kč	1
K2 - Sleva na první pojistné	68 Kč	0 Kč	0 Kč	4
K3 - Limit pojistného plnění	150 000 Kč	150 000 Kč	150 000 Kč	3
K4 - Spoluúčast	0 Kč	1 000 Kč	1 000 Kč	2

Alternativy	Fuller	Saaty
A1	0,400	1,250
A2	0,300	0,366
A3	0,300	0,666

Pořadí	Alternativa
1.	A1
2.	A3
3.	A2

Fullerova metoda		Kritéria	K1	K2	K3	K4	f _i	f _{i+1}	v _i
A1	0,400	K1	x	1	1	1	3	4	0,40
A2	0,300	K2		x	0	0	0	1	0,10
A3	0,300	K3			x	0	1	2	0,20
		K4				x	2	3	0,30
							10	1	

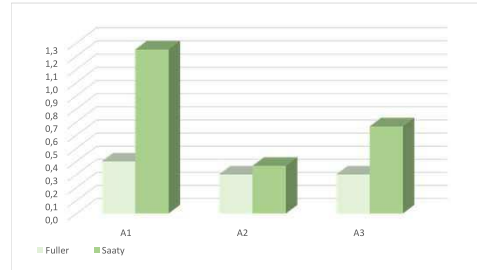

K1	A1	A2	A3	f _i	f _{i+1}	v _i	w _i
A1	x	0	1	1	2	0,33	0,13
A2		x	0	1	2	0,33	0,13
A3			x	1	2	0,33	0,13
				6	1		

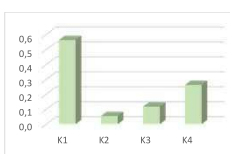
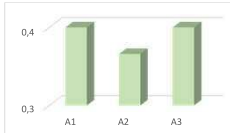
K2	A1	A2	A3	f _i	f _{i+1}	v _i	w _i
A1	x	0	0	0	1	0,2	0,02
A2		x	0,5	1	2	0,4	0,04
A3			x	1	2	0,4	0,04
				5	1		

K3	A1	A2	A3	f _i	f _{i+1}	v _i	w _i
A1	x	0,5	0,5	0	1	0,33	0,07
A2		x	0,5	0	1	0,33	0,07
A3			x	0	1	0,33	0,07
				3	1		

K4	A1	A2	A3	f _i	f _{i+1}	v _i	w _i
A1	x	1	1	2	3	0,6	0,18
A2		x	0,5	0	1	0,2	0,06
A3			x	0	1	0,2	0,06
				5	1		

Saatyho metoda		Kritéria	K1	K2	K3	K4	g _i	v _i
A1	1,250	K1	1	7	5	3	3,201	0,564
A2	0,366	K2	1/7	1	1/3	1/5	0,312	0,055
A3	0,666	K3	1/5	3	1	1/3	0,669	0,118
		K4	1/3	5	3	1	1,495	0,263
							5,678	1

λ = 4,11699568			0	0	0	0	-3,117	7,000	5,000	3,000
0	0	1	0	0	0	0	0,143	-3,117	0,333	0,200
0	0	0	1	0	0	0	0,200	3,000	-3,117	0,333
0	0	0	0	1	0	1	0,333	5,000	3,000	-3,117

Determinant= 0,000976833
λ = 4,11699568
CI = 0,03899856
RI = 0,9
CR = 0,043331733

K1	A1	A2	A3	g _i	v _i	w _i
A1	1	3	1/3	1,000	0,258	0,146
A2	1/3	1	1/5	0,405	0,105	0,059
A3	3	5	1	2,466	0,637	0,359
				3,872	1	

λ = 3,03851631			0	0	0	-2,039	3,000	0,333
0	0	1	0	0	0	0,333	-2,039	0,200
0	0	0	1	0	1	3,000	5,000	-2,039

Determinant= -4,94575E-05
λ = 3,038516315
CI = 0,019258157
RI = 0,5
CR = 0,038516315

K2	A1	A2	A3	g _i	v _i	w _i
A1	1	7	7	3,659	0,945	0,533
A2	1/7	1	1	0,523	0,135	0,076
A3	1/7	1	1	0,523	0,135	0,076
				4,705	1	

λ = 3,00000881			0	0	0	-2,000	7,000	7,000
0	0	1	0	0	0	0,143	-2,000	1,000
0	0	0	1	0	1	0,143	1,000	-2,000

Determinant= -7,92789E-05
λ = 3,000008809
CI = 4,40436E-06
RI = 0,5
CR = 8,80872E-06

K3	A1	A2	A3	g _i	v _i	w _i
A1	1	1	1	1,000	0,258	0,146
A2	1	1	1	1,000	0,258	0,146
A3	1	1	1	1,000	0,258	0,146
				3,000	1	

λ = 3,00000881			0	0	0	-2,000	1,000	1,000
0	0	1	0	0	0	1,000	-2,000	1,000
0	0	0	1	0	1	1,000	1,000	-2,000

Determinant= -7,92789E-05
λ = 3,000003474
CI = 1,73721E-06
RI = 0,5
CR = 3,47442E-06

K4	A1	A2	A3	g _i	v _i	w _i
A1	1	5	5	2,924	0,755	0,426
A2	1/5	1	1	0,585	0,151	0,085
A3	1/5	1	1	0,585	0,151	0,085
				4,094	1	

λ = 3,00000347			0	0	0	-2,000	5,000	5,000
0	0	1	0	0	0	0,200	-2,000	1,000
0	0	0	1	0	1	0,200	1,000	-2,000

Determinant= -3,12699E-05
λ = 3,000003474
CI = 1,73721E-06
RI = 0,5
CR = 3,47442E-06